

ΕΛΕΥΘΕΡ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΠΙΣΗΜΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΜΑΙΩΝ-ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

'00

4 Φεβρουαρίου 2001:
Εκλογές του
Σ.Ε.Μ.Α.

Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ
ΤΟΜΟΣ 5ος • ΤΕΥΧΟΣ 4ο

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ. Αρ. Αδείας Κ.Δ.Α. 962/95
Αρ. Πρωτό 2 - 115 21 Αθήνα, Τηλ.: 64 65 691 (fax)

NEA Μωρομάντηλα

Pampers
Sensitive

Η απαλή φροντίδα για το ευαίσθητο δέρμα

Τα νέα μωρομάντηλα Pampers Sensitive, με νέα προστατευτική λωσίων, είναι ειδικά σχεδιασμένα για μωρά με ευαίσθητο δέρμα. Κλινικές έρευνες αποδεικνύουν την εξαιρετη συμβατότητά τους με το δέρμα, καθώς και την απαλότητά τους στο δέρμα των νεογέννητων και των μωρών με ατοπική δερματίτιδα. Επίσης, κλινικά τεστ αποδεικνύουν ότι είναι τόσο απαλά όσο το νερό. Γι' αυτό, τα νέα μωρομάντηλα Pampers Sensitive αποτελούν την εξέλιξη στη βρεφική φροντίδα.

ADEL / SAATCHI & SAATCHI

ΚΛΙΝΙΚΑ ΑΠΟΔΕΙΓΜΕΝΗ ΑΠΑΛΟΤΗΤΑ
ΓΙΑ ΜΩΡΑ ΜΕ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟ ΔΕΡΜΑ

ΕΛΕΥΘΡ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΠΙΣΗΜΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΜΑΙΩΝ - ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Διευθύνεται από το Δ.Σ του Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών - Μαιευτών Αθηνών
με τη συνεργασία των λοιπών Σ.Ε.Μ.

Ιδιοκτήτης: Σ.Ε.Μ.Α, Αριστ. Παππά 2 - 115 21 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 64.65.691(Fax), 64.29.675

Εκδότης: Α. ΜΑΚΡΗ, Κεφαλληνίας 47 - 112 57 ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 88.10.848 - Fax: 82.35.371

Υπεύθυνη κατά το νόμο: ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ, Πρόεδρος Σ.Ε.Μ.Α.

Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΤΟΜΟΣ 5ος, ΤΕΥΧΟΣ 4ο, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2000

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Ομότιμος Καθηγητής Μαιευτικής-Γυναικολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

ΣΟΦΑΤΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ: Διευθυντής Τμήματος Νεογολογίας Π.Γ.Ν-Μαιευτηρίου "Ελενα Βενιζέλου".

11 079 47

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΙ ΕΦΕΤΕΙΑΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

ΤΣΙΤΣΙΛΩΝΗ-ΛΟΥΛΙΑ ΜΑΡΙΑ: R.M,S.C.M., M.T.D., τέως Διδάσκουσα Μ.Μ.Η.

ΦΩΤΙΟΥ-ΣΟΥΡΜΠΗ ΣΟΦΙΑ: Τέως Προϊσταμένη Τμήματος Μαιευτικής Τ.Ε.Ι. Αθήνας.

ΜΠΑΚΕΑ ΝΙΚΗ: Μαία.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ: Μαία.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΥ ΕΥΘΥΜΙΑ: Μαία.

ΧΑΤΖΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ: Μαία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

- Πρόσκληση για την Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση του Σ.Ε.Μ.Α. 136
- 4 Φεβρουαρίου 2001: Εκλογές για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α 137
- Μητρικός Θηλασμός - Νέα απ' όλο τον Κόσμο 138
- Μαία: Η διαδρομή ανά τους αιώνες 143
- Το μοντέλο φροντίδας μαιών και γιατρών γύρω από τον τοκετό 150
- Επισκόπηση της εξέλιξης της επαγγελμ. εκπαίδευσης Μαιών-Μαιευτών 151
- Αναπαραγωγική ηλικία και επιληψία 157
- Η Μαία και το κάπνισμα 160
- Μαία, Μαιευτής και Οικογενειακός Προγραμματισμός στην Ελλάδα 162
- Λαογραφικό Λεξικό της Ελληνίδας Μαμής 167
- Ανοιχτό Ταχυδρομείο - Οδηγίες για συγγραφείς 173
- Ανακοίνωση Συνεδρίου - Ευχές του Σ.Ε.Μ.Α. 174

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι απόψεις των συγγραφέων δεν εκφράζουν απαραίτητα τις απόψεις της Συντακτικής Επιτροπής.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ: "ΑΚΙΔΑ" Α. ΜΑΚΡΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Κεφαλληνίας 47 - 112 57 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 88.10.848 - Fax: 82.35.371

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΔΙΟΝ. ΠΡΙΦΤΗΣ & ΥΙΟΙ Ο.Ε., Σωνιέρου 6 - 104 38 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 52.32.323

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΚΑΤΟΡΘΩΘΗΚΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΗ ΧΟΡΗΓΙΑ ΤΗΣ
"ΠΡΟΚΤΕΡ ΚΑΙ ΓΚΑΜΠΛ ΕΛΛΑΣ"

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ - ΜΑΙΕΥΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

(Συσταθείς με το Β.Δ. 8, 15/12/55 και 206, 16/2/66)
ΑΡ. ΠΑΠΠΑ 2, 115 21 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 64.65.691 (FAX)

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Β.Δ. 8, 15/12/55 και 206, 16/12/66 «Περί Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών» και με τη σχετική απόφαση της 9ης Τακτικής Συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Σ.Ε.Μ. Αθηνών της 28ης Νοεμβρίου 2000, καλούμε όλα τα μέλη του Συλλόγου στην Ετήσια Γενική Συνέλευση, που θα γίνει την 24η Ιανουαρίου 2001, ημέρα Τετάρτη και ώρα 4 μ.μ. στο Ξενοδοχείο "PRESIDENT", επί της Λεωφ. Κηφισίας 43 στην Αθήνα.

Σε περίπτωση που δεν θα υπάρξει απαρτία, η Συνέλευση θα επαναληφθεί την **Τετάρτη, 31η Ιανουαρίου 2001, στον ίδιο χώρο και την ίδια ώρα.**

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1. Επικύρωση Πρακτικών Γενικής Συνέλευσης 2000.
2. Εκλογή ψηφοελεγκτριών.
3. Έκθεση πεπραγμένων Δ.Σ. κατά το έτος 2000.
4. Απολογισμός Εσόδων-Εξόδων του 2000.
5. Έκθεση Ελεγκτριών για τον οικονομικό απολογισμό του 2000.
6. Προϋπολογισμός 2001.
7. Εκλογή Ελεγκτριών για το 2001.
8. Θεσμικά - Άσκηση Επαγγέλματος - Εκπαίδευση Μαιών.
9. Διεξαγωγή εκλογών για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. του Συλλόγου.
10. Ανακοινώσεις Προέδρου.

Η παρουσία όλων των συναδέλφων στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση είναι **απαραίτητη**, για την επίλυση των σοβαρών θεμάτων που απασχολούν τον κλάδο μας.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ελένη Σαμαριτάκη

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Αικατερίνη Δαλιάνη

4 Φεβρουαρίου 2001: Εκλογές για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α.

Συνάδελφοι,

Στις αρχές του 2001 θα έχουμε εκλογές για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α., όπως αυτό αποφασίστηκε μετά από την 9η Τακτική Συνεδρίαση του Δ.Σ. του Συλλόγου μας, της 28ης Νοεμβρίου 2000. Οι εκλογές αυτές θα διεξαχθούν νωρίτερα, δηλαδή στις 4 Φεβρουαρίου 2001 και όχι μετά το Πάσχα, που συμπληρώνονται τρία χρόνια μετά την ανάδειξη του παρόντος Δ.Σ. Για την απόφασή μας αυτή λάβαμε υπόψη το νόμο αλλά και τον Κανονισμό Λειτουργίας του Συλλόγου μας, ότι οι εκλογές γίνονται κάθε τρία χρόνια και σε ημερομηνία που να είναι κοντά με την ημερομηνία της Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης, που πραγματοποιείται Ιανουάριο ή Φεβρουάριο. Όμως, επειδή κάποιες φορές συνέπιπτε με τις γιορτές των Απόκρεων, συνέβαινε να μετατίθεται για αργότερα αυτή η ημερομηνία. Αυτή τη φορά αποφασίσαμε οι εκλογές να γίνουν τέσσερις ημέρες μετά την Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση, που ως δεύτερη ημερομηνία ορίζεται η 31/1/2001, σε περίπτωση που δεν θα υπάρξει απαρτία στην προηγούμενη ημερομηνία, που είναι η 24η Ιανουαρίου 2001.

Την περίοδο αυτή συζητούνται σοβαρά θέματα, όπως αλλαγές και βελτιώσεις στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (ΕΣΥ), νόμος για την αναβάθμιση των ΤΕΙ, εργασιακά και συνταξιοδοτικά θέματα κ.ά. Πιστεύουμε πως στη φετινή Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση πρέπει να έχουμε τη μεγαλύτερη δυνατόν προσέλευση των μελών μας, όχι μόνο για την πραγματοποίηση της Συνέλευσης, αλλά και για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων προς όφελος του κλάδου. Ακόμα, είναι αναγκαίο να υπάρξουν υποψηφιότητες για το Δ.Σ. από μαίες και μαιευτές με καινούργιες ιδέες, διαφορετικές αντιλήψεις, διάθεση για προσφορά και οράματα για το μέλλον. Η υποβολή υποψηφιοτήτων πρέπει να γίνει το αργότερο μέχρι την 1η Φεβρουαρίου 2001. Δικαίωμα υποψηφιότητας έχουν μαίες και μαιευτές που είναι μέλη του Συλλόγου τουλάχιστον 2 χρόνια.

Προσωπικά, επισημαίνω το γεγονός ότι δεν δικαιολογούνται όσα από τα μέλη μας αδιαφορούν και δεν συμμετέχουν στις κοινές προσπάθειες που κάνουμε. Είναι αδικαιολόγητο να ξεχνάμε, πως ο κλάδος μας, νομικά και θεσμικά είναι κατοχυρωμένος και το μόνο που χρειάζεται είναι να το υπενθυμίζουμε σε όσους μας εμποδίζουν στο χώρο της επαγγελματικής μας δραστηριότητας. Εμείς, ως παλαιότερες μαίες γνωρίζουμε την εποχή που δεν είμασταν μέλος της Ενωμένης Ευρώπης και τα πτυχία μας δεν ήταν επίσημα αναγνωρισμένα στις ευρωπαϊκές χώρες –και όχι μόνο σ' αυτές.

Στις ημέρες μας, συνάδελφοί μας έχουν μεταπτυχιακές σπουδές και ελπίζουμε σύντομα να αξιοποιηθούν στο χώρο της εκπαίδευσης και του επαγγέλματος γενικότερα. Τα μηνύματα που μας έρχονται από την επαρχία –και ιδιαίτερα από τα νησιά– είναι αισιόδοξα, αφού νέες μαίες και μαιευτές αποφασίζουν να αφήσουν τις απρόσωπες μεγαλουπόλεις και να εγκατασταθούν επαγγελματικά σε νησιά, αποδεικνύοντας πως μπορούν να είναι πολύτιμοι επαγγελματίες υγείας για τη μητέρα, το παιδί, την οικογένεια και την κοινωνία γενικότερα.

Η Πρόεδρος του Σ.Ε.Μ.Α.
ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ

Μητρικός Θηλασμός Νέα απ' όλο τον Κόσμο

Επιμέλεια: Δρ **Θέμις Ζάχου**, Παιδιάτρος-Νεογολόγος.

Κάθε χρόνο, από 1-7 Νοεμβρίου γιορτάζεται στη χώρα μας η Παγκόσμια Εβδομάδα Μητρικού Θηλασμού. Το φετινό θέμα της γιορτής ήταν:

“Μητρικός Θηλασμός: Δικαίωμά σου!”

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι οι βασικοί κανόνες χωρίς τους οποίους οι άνθρωποι δεν μπορούν να ζήσουν με αξιοπρέπεια, είναι αλληλοεξαρτώμενα και κομμάτι ενός αλληλοσυμπληρωματικού πλαισίου, ανήκουν σ' όλους τους ανθρώπους εξίσου και για πάντα.

Τα δικαιώματα και οι συμφωνίες δεν σημαίνουν τίποτα αν δεν εφαρμόζονται.

Ο μητρικός θηλασμός είναι αναφαίρετο δικαίωμα κάθε γυναίκας, πάντα και παντού και είναι σημαντικότερο δικαίωμα, γιατί διασφαλίζει το δικαίωμα κάθε παιδιού για επαρκή, σωστή διατροφή και υψηλότερο επίπεδο υγείας.

Για το λόγο αυτό, κάθε μητέρα που θέλει να θηλάσει δεν θα πρέπει να εμποδίζεται από κανέναν. Αντίθετα, όλοι οι φορείς της κοινωνίας και οι κυβερνήσεις έχουν υποχρέωση να μεριμνήσουν να μην υπάρχουν εμπόδια για το δικαίωμα αυτό και να εφαρμόζουν πολιτική προστασίας, υποστήριξης και προαγωγής του μητρικού θηλασμού.

Αποτέλεσμα της πολιτικής αυτής θα είναι οι μητέρες να αισθάνονται μια θετική κοινωνία απέναντι στο δικαίωμά τους, μια κοινωνία που προσφέρει φιλικά μέσα φροντίδας υγείας για το παιδί τους, ευεργετικά μέσα στους εργασιακούς τους χώρους, υποστηρικτικά στις καθημερινές τους εκδηλώσεις, στις εξόδους τους, **μια κοινωνία που αναγνωρίζει και επιβραβεύει το σημαντικό τους δικαίωμα για το μητρικό θηλασμό.**

1-7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2000

**ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΕΒΔΟΜΑΔΑ
ΜΗΤΡΙΚΟΥ ΘΗΛΑΣΜΟΥ**

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων της Παγκόσμιας Εβδομάδας Μητρικού Θηλασμού, ομάδα μαιών και γιατρών τιμούν με στεφάνι το άγαλμα της "Θηλάζουσας Μητέρας" στην πλατεία Έλ. Βενιζέλου.

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας-Πρόνοιας κ. Ελένη Γρίβα, Διευθύντρια της Δ/σης Π.-Φ.Υ. και κ. Αναστασία Χάλιου, Μαία, μαζί με γιατρούς και μαίες σε φιλική συνάντηση κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων της Παγκόσμιας Εβδομάδας Μητρικού Θηλασμού.

Την Κυριακή 5 Νοεμβρίου 2000, εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας-Πρόνοιας, του Π.-Γ.Ν.-Μαιευτηρίου "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ" και του Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών-Μαιευτών Αθηνών, επισκέφθηκαν τον καταυλισμό προσφύγων στο Λαύριο, όπου έγιναν ομιλίες (με ταυτόχρονη μετάφραση από διερμηνείς) από τις:

1) κ. Βάγια Τσακατάρη, Τμηματάρχη στη Δ/ση Π.Φ.Υγείας του Υ.Υ.Π., με θέμα:

"Μητρικός Θηλασμός: Δικαίωμά σου, πάντα... και παντού".

2) Χαρά Τζαχρήστα, Προϊσταμένη Μαία του Τμήματος Μητρικού Θηλασμού-Τράπεζα Μητρικού Γάλακτος του Π.Γ.Ν.-Μαιευτηρίου "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ", με θέμα:

"Μητρικός Θηλασμός σε κρίσιμες καταστάσεις".

Ακολούθησε φιλική εκδήλωση και εορταστικό πρόγραμμα, στη διάρκεια των οποίων προσφέρθηκαν πολλές λιχουδιές και μοιράστηκαν πλούσια δώρα στους γονείς και στα παιδιά του καταυλισμού, που διασκέδαζαν χαρούμενα με κλόουν.

Προσφυγόπουλα του καταυλισμού κατά την προσέλευσή τους στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Λαυρίου, όπου έγιναν οι εορταστικές εκδηλώσεις.

Κοινωνικοί Λειτουργοί και Μαίες τακτοποιούν τα φουτεράκια που μοιράστηκαν στα προσφυγόπουλα.

“Μητρικός Θηλασμός χωρίς σύνορα”: Ελληνίδα μητέρα και μητέρα του καταυλισμού των προσφύγων, θηλάζουν τα μεγάλα παιδιά τους σύμφωνα με τις προτάσεις της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, που προτείνει ότι ο Μητρικός Θηλασμός μπορεί να συνεχιστεί και μετά τα δύο χρόνια.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ: Μέσα από τις σελίδες του “ΕΛΕΥΘΩ” ευχαριστούμε όσους συνέβαλαν στην επιτυχία αυτών των εκδηλώσεων: Υπουργείο Υγείας-Πρόνοιας, Π.Γ.Ν.Μ. “ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ”, Σ.Ε.Μ.Α., ΠΡΟΚΤΕΡ & ΓΚΑΜΠΛ, CLINICUM, CARE DIRECT και ανώνυμους πολίτες.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ: Οι εργασίες του 7ου Εκπαιδευτικού Σεμιναρίου των 40 ωρών για το Μητρικό Θηλασμό (1-7 Νοεμβρίου 2000) έγιναν με επιτυχία. Το επόμενο Σεμινάριο θα γίνει το Μάιο του 2001.

Μαία: Η διαδρομή ανά τους αιώνες

Βασιλική Οικονομάκου, Πόπη Παπαζαχαριάκη, Μαίες Π.Γ.Ν-Μαιευτηρίου “ΕΛΕ-ΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ”.

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΜΑΙΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ Σ.Ε.Μ.Α.

Από της 1ης Σεπτεμβρίου ε.έ. ήρchiσε μετεκπαίδευσις της πρώτης ομάδος Επισημόνων Μαιών εις τα Μαιευτήρια “Αλεξάνδρα” και “Μαρίκα Ηλιάδη”. Πάσαι αι μετεκπαιδευόμεναι μαίαι θα ακολουθήσουν το κάτωθι πρόγραμμα:

Δευτέρα, 2/9/1963

- Επίσκεψις εις θεραπευτικήν Κλινικήν του Μαιευτηρίου “Αλεξάνδρα”, Κέντρον Κοβαλτίου - Τμήμα Ραδιοϊσοτόπων.

Τρίτη, 3/9/1963

- “Σκοπός της Μετεκπαιδύσεως”, υπό Δίδος Χαράς Βογιατζάκη, Προέδρου του Σ.Ε.Μ.Α.

- Ομιλία υπό του Αρχιμανδρίτου, πατρός Δαμασκηνού, με θέμα: “Ποία τα ενδιαφέροντα ενός συγχρόνου πολιτισμένου ανθρώπου”.

Τετάρτη, 4/9/1963

- “Παρακολούθησις της εγκυμοσύνης, Αγωγή Μαίας, Ψυχοπροφυλακτική και Ψυχοσωματική μέθοδος, Ψυχολογία Γονέων”, υπό κ. Δ. Αραβαντινού, Επιμελητού Μαιευτηρίου “Αλεξάνδρα”.

- Παρακολούθησις επιδείξεως μαθήματος “Μητρικής και Πατρικής Τέχνης”, Α΄ Μέρος, υπό δίδος Μ. Μαστοράκη, Διδασκούσης της Σχολής Μαιών “Βιργινία Σκυλίτση”.

Πέμπτη, 5/9/1963

- “Συγγενείς διαμαρτίαι”, υπό κ. Κ. Παπαδάτου, Υφηγητού, Διευθυντού Παιδιατρικού Τμήματος Μαιευτηρίου “Αλεξάνδρα”.

Επίσκεψις εις Νοσοκομείον Παίδων “ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ”.

Παρασκευή, 6/9/1963

- “Το πρόβλημα της στειρώσεως της γυναικός”, υπό κ. Ν. Παπανικολάου, Επιμελητού Μ.Μ.Η.

- Επίσκεψις εις Κέντρον Βρεφών “Η ΜΗΤΕΡΑ”.

Σάββατον, 7/9/1963

- “Η ρήξις της μήτρας κατά την κύησιν και τον τοκετόν”, υπό κ. Ι. Σουλάκη, Επιμελητού Μ.Μ.Η.

- Επίδρασις ακτινοβολίας κατά την εγκυμοσύνην, υπό κ. Γ. Βαλαβάνη, Διευθυντού Ακτινοδιαγνωστικού του Μ.Μ.Η.

Δευτέρα, 9/9/1963

- “Τα κυριότερα αίτια της διακοπής της κύησεως και η αντιμετώπισις αυτών εν τη πράξει. Πρόωρος διακοπή της κύησεως - Αιμορραγίαι κατά την κύησιν”, υπό κ. Ν. Παπανικολάου, Επιμελητού Μ.Μ.Η.

- “Περί παράγοντος Rhesus”, υπό κας Παπαβασιλείου-Δρουβιώτη, Προϊσταμένης Μ.Μ.Η. Προβολή εκπαιδευτικών φιλμ.

Τρίτη, 10/9/1963

- “Προληπτική ιατρική της μητέρας και του παιδιού”, υπό κ. Β. Παπαδάκου, Διευθυντού Υγιεινής Μητρότητος και Παίδων του Υπουργείου Κοινωνικής Προνοίας.

- “Αιμορραγίαι εν τη Γυναικολογία”, υπό κ. Π. Παναγιώτου, εκτάκτου Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Τετάρτη, 11/9/1963

- “Νοσήματα κύησεως-Τοξιναιμίαι”, υπό κ. Σωτ. Οιχαλιώτου, Επιμελητού Μαιευτηρίου “Αλεξάνδρα”.

- “Επαγγελματικά σχέσεις”, υπό κας Α.

Βαγιωνή-Σωτηροπούλου, Διευθύνουσας Μαιευτηρίου “Αλεξάνδρα”.

- Παρακολούθησις επιδείξεως μαθήματος “Μητρικής και Πατρικής τέχνης”, Β΄ Μέρος.

Πέμπτη, 12/9/1963

- “Νεογονικός ίκτερος. Μολύνσεις νεογεννήτων”, υπό Υφηγητού κ. Κ. Παπαδάτου, Διευθυντού Παιδιατρικού Τμήματος Μαιευτηρίου “Αλεξάνδρα”.

- “Μέθοδοι αναλγησίας κατά τον τοκετόν. Φάρμακα χρησιμοποιούμενα εν τη Μαιευτική”, υπό κ. Διον. Αραβαντινού, Επιμελητού Μαιευτηρίου “Αλεξάνδρα”.

- “Η αποστολή της Μαίας εις το Κοινοτικό και Αγροτικό Ιατρείον”, υπό κας Α. Στελετάρη-Ονουφριάδη, Προϊσταμένης Μ.Μ.Η.

Παρασκευή, 13/9/1963

- “Η σημασία τής εγκαίρου διαγνώσεως του καρκίνου των γεννητικών οργάνων τής γυναίκος”, υπό κ. Ι. Καρπούζογλου, Διευθυντού Γ΄ Κλινικής Μ.Μ.Η.

- Πρακτική επίδειξις λήψεως κολπικού επιχρίσματος και τρόπος αποστολής αυτού εις κυτταρολογικόν εργαστήριον.

Σάββατον, 14/9/1963

- Επίσκεψις εις Πολυϊατρείον Περιστερίου.

Δευτέρα, 16/9/1963

- “Αιμορραγία κατά τον τοκετόν. Θεραπεία φλεγμονών γεννητικού συστήματος της γυναίκος”, υπό κ. Ν. Παπανικολάου, Επιμελητού Μ.Μ.Η.

- Επίσκεψις εις Π.Ι.Κ.Π.Α. Βούλας.

Τρίτη, 17/9/1963

- “Τοκετός κατ’ οίκον. Τήρησις στοιχείων”, υπό δίδος Μ. Μαστοράκη.

- “Διαβήτησ και εγκυμοσύνη”, υπό του Υφηγητού κ. Αντ. Κομνηνού, Διευθυντού Β΄ Κλινικής Μ.Μ.Η.

- Συζήτησις επαγγελματικών θεμάτων μετά μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Σ.Ε.Μ.Α.

Τετάρτη, 18/9/1963

- “Σκοπός υγειονομικής διαφωτίσεως. Πώς επιτυγχάνεται”, υπό κ. Π. Καπάλλα, Διευθυντού Υπηρεσίας Διαφωτίσεως του Υπουργείου Κοινωνικής Προνοίας.

- Επίσκεψις εις Κέντρον Αποκαταστάσεως Αναπήρων Παίδων “Σ. ΕΜΠΕΡΙΚΟΣ”.

Πέμπτη 19/9/1963

- “Το 13ο Διεθνές Συνέδριον Μαιών εις Ισπανίαν”, υπό δίδος Χ. Βογιατζάκη, Προέδρου του Σ.Ε.Μ.Α. - Προβολή εικόνων.

- Εις τας ώρας 7.00-8.00 καθ’ εκάστην, πλην Πέμπτης και Κυριακής, Φροντιστήριον Μαιευτικής. Επίσης, θα λάβουν χώρα διάφοροι ψυχαγωγικά εκδηλώσεις.

Το 1964, στο γενικότερο νόμο περί Δ.Υ. η Μαία αναγνωρίζεται ως υπάλληλος Α΄ κατηγορίας. Στις 12 Νοεμβρίου 1964, στο ΦΕΚ υπ’ αριθ. 224 αναφέρονται τροποποιήσεις του Ν. 3487/55, που αφορούν τις Μαίες.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Τεύχος πρώτον, αριθμός φύλλου 224, της 12ης Νοεμβρίου 1964)

Άρθρον 1

«Τα υπό του άρθρου 10 του Ν. 3487/55 προβλεπόμενα Κοινοτικά και Αγροτικά Ιατρεία μετονομάζονται εφεξής αντιστοίχως εις Αγροτικά Ιατρεία Α΄ τάξεως».

Άρθρον 4

Η παράγραφος 2 του άρθρου 15 του Ν. 3487/55 αντικαθίσταται ούτω:

«Οι κατά τας διατάξεις του παρόντος Ν.Δ. προσλαμβανόμενοι Ιατροί, Μαίαι και Επισκέπτρια Αδελφαί ή Νοσοκόμοι των Αγροτικών Ιατρείων συνδέονται μετά του Δημοσίου διά σχέσεως Δημοσίου Δικαίου. Αι ως άνω δικαιούνται μετά ενιαύσιον υπηρεσίαν κανονικής αδείας, ετησίως μέχρις

ενός μηνός, ως και μίας ημέρας άδειαν απουσίας ανά δεκαπενθήμερον, επί τη βάσει προγράμματος του Συμβουλίου Υγείας και Ασφαλίσεως του Νόμου».

Άρθρον 3

Η παράγραφος 8 του άρθρου 10 του Ν. 3487/55 αντικαθίσταται ούτω:

«Οι Υγειονομικοί Σταθμοί υπάγονται εφεξής εις τα Νομαρχιακά Συμβούλια Υγείας και Ασφαλίσεως του οικείου Νομού, ανεξαρτήτως εάν εις τους Νομούς, ένθα λειτουργούν, υφίστανται ή ου Νοσηλευτικά Ιδρύματα του Ν.Δ. 2593/53. Η πρόσληψις του προσωπικού των Υγειονομικών Σταθμών, ως και η διοικήσις και διαχειρίσις αυτών ενεργείται ως των Αγροτικών Ιατρείων».

Άρθρον 10

«Δύνатаι ο Υπουργός Υγεινής κατόπιν ητιολογημένης γνώμης του Νομαρχιακού Συμβουλίου Υγείας και Ασφαλίσεως, ενεργούντος ως υπηρεσιακού τοιούτου, να προβαίνει εις αποσπάσεις του προσωπικού των Αγροτικών Ιατρείων και Υγειονομικών Σταθμών, Μαιών, Αδελφών Επισκεπτριών ή Νοσοκόμων, όταν τούτο επιβάλλουν λόγοι εκτάκτου υπηρεσιακής ανάγκης, ομαδικά ατυχήματα, επιδημαίαι και θεομηνίαι και εφ' όσον διαρκεί αύτη.

Αι κατά τ' ανωτέρω μεταβολαί ενεργούνται πάντοτε εντός της περιοχής τού αυτού Νομαρχιακού Συμβουλίου».

Στη θεμελίωση δύο νέων κτηρίων στο Μαιευτήριο "Μαρίκα Ηλιάδη" το φθινόπωρο του 1964, ο τότε Υπουργός Υγείας, Ανδρέας Κοκκέβης, αναφερόμενος μεταξύ των άλλων στην ομιλία του στα 33 χρόνια λειτουργίας του Ιδρύματος αυτού, δηλώνει ότι έχουν δει το φως της ζωής 186.068 Ελληνόπουλα, ότι διαθέτει 200 κλίνες και ότι απασχολεί 460 άτομα ως προσωπικό. Το πιο ιδιαίτερο, όμως, στοιχείο ενεργητικότητάς του θεωρείται η λειτουργία της Σχολής Μαιών. Στατιστικά στοιχεία τού

1965 φέρουν τις γεννήσεις να δείχνουν αναλογική αύξηση κατά 50% στην περιοχή πρωτευούσης με αντίστοιχη μείωση 14% στην υπόλοιπη χώρα. Κατ' αναλογία δε, οι λιγότερες μαιές βρίσκονται στην Ήπειρο.

Με βάση τα στατιστικά στοιχεία έρευνας του κ. Ζαβιτσάνου για τη μητρική θνησιμότητα, ο υψηλότερος δείκτης παρατηρείται στη Θράκη και την Ήπειρο. Ένα από τα βασικότερα μέτρα για τη μείωση της μητρικής θνησιμότητας, που προτείνει, είναι η αύξηση του αριθμού των μαιών στις πιο πάνω περιοχές. Τα στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι είναι απαραίτητη η δημιουργία θέσεων και διορισμού μαιών στις περιοχές αυτές. Αντίστοιχα προβλήματα αντιμετωπίζουν και άλλες χώρες της Ευρώπης. Σ' ένα άρθρο του, το 1956, ο κ. Παν. Γεωργακόπουλος αναφέρεται στα προβλήματα της μαιίας στη σημερινή Γερμανία. Περιληπτικά διαβάζουμε:

"Δεν ξέρω αν η μαία αντιμετωπίζει σε άλλη χώρα τόσα προβλήματα, όπως στη Γερμανία σήμερα. Η μαία της υπαίθρου είναι τελείως παραμελημένη, αν και νομικά κάθε επίτοκος μπορεί να αξιώσει τη συμπαράσταση μαιίας και σε κάθε τοκετό επιβάλλεται να καλείται μαία. Οι ανάγκες μαιών είναι μεγάλες, αφού το 1/3 των τοκετών γίνεται από αυτές στο σπίτι. Έτσι, η μαία είναι υποχρεωμένη να εργάζεται 24 ώρες την ημέρα, κάθε μέρα, χωρίς άδειες και αργίες. Αμείβεται κατά τον τοκετό με πολύ ευτελές χρηματικό ποσό και το κράτος, απλά, της παρέχει εγγύηση να συμπληρώνει τα χρήματα που λείπουν, για να συμπληρώσει η μαία τον πιο χαμηλό μισθό του κράτους. Οι μισές μαιές της υπαίθρου πρέπει να επιχορηγούνται, οι δε συνάδελφοί τους, των νοσοκομείων, παίρνουν το διπλάσιο και άνω μηνιαίο χρηματικό ποσό και τριπλάσιο, άλλοι κρατικοί υπάλληλοι της ίδιας βαθμίδας, η δε κρα-

τική επιχορήγηση καταργείται, ουσιαστικά, μετά το γάμο της μαιίας. Βασικό επίσημο πρόβλημα είναι η μηδαμινή σύνταξη της μαιίας, η οποία είναι τόσο χαμηλή, που δεν φτάνει για τη στοιχειώδη συντήρηση ηλικιωμένου μετά από 40 χρόνια εργασίας. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι η μείωση των μαιών, που ασκούν ελεύθερο επάγγελμα. Το 1950 ασκούσαν στην ύπαιθρο το επάγγελμα 11.700 μαιίες, το 1962 μόλις 7.000 μαιίες, εκ των οποίων μόνο 1 στις 20 είναι κάτω των 30 ετών. Οι νέες κοπέλες προτιμούν άλλα επαγγέλματα, πιο άνετα και προσοδοφόρα. Αν προστεθεί και η άνιση αντιμετώπιση των εκπαιδευομένων μαιών εν σχέσει μ' όλους τους άλλους μαθητευόμενους, ο αριθμός των υποψηφίων μειώνεται καθημερινά. Λύση του προβλήματος πιστεύεται ότι θα δοθεί γρήγορα, γιατί η ζήτηση μαιών είναι πολύ μεγάλη και στην ύπαιθρο και στα νοσοκομεία".

Με εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας κ. Κοκκέβη, στις 27/7/1965 υπενθυμίζεται η υποχρεωτική εγγραφή των μαιών στους αντίστοιχους Συλλόγους Μαιών με τους τόπους άσκησης του επαγγέλματός τους. Για κάθε πρόσληψη μαιίας κρίνεται απαραίτητη η βεβαίωση εγγραφής της στον οικείο Σύλλογο Επιστημόνων Μαιών. Η εγκύκλιος αναφέρεται στα υπ' αριθ. Ε.Π. 1355/εγκ. 348/11-6-1959, Ε4δ 1435/εγκ. 734/13-11-1963, άρθρο 15 του Ν.Δ. 2593/53 – άρθρο 1 Β.Δ. από 15/12/1955. Παλιές αλλά και επίκαιρες θεωρούνται οι δύο πιο κάτω επισημάνσεις: Στις 27/3/1966, στην εφημερίδα "Το Βήμα" κρούεται ο κώδωνας του κινδύνου για την υπογεννητικότητα της χώρας μας. Ως ένα δε από τα βασικά αίτια θεωρείται το εσωτερικό και εξωτερικό μεταναστευτικό κύμα του πληθυσμού, κυρίως ατόμων που βρίσκονται στην αναπαραγωγική ηλικία. Από στατιστικά στοιχεία του ΟΑΣΑ προκύπτει ότι

το ποσοστό αύξησης του πληθυσμού στην Ελλάδα είναι 0,7%, ενώ στην Τουρκία 2,8%. Με το Β.Δ. υπ' αρ. 206/15-3-1966, τροποποιούνται και συμπληρώνονται διατάξεις περί Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών του Β.Δ. από 15/12/1955.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 206
Υπουργείο Υγιεινής
Γενική Διεύθυνσις Υγιεινής
Τμήμα Νοσοκόμων και Μαιών
Αριθ. Πρωτ. Γ7 γ Οικ. 1303
Εν Αθήναις τη 15η Μαρτίου 1966
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 194

Προς άπαντα τα Υγειονομικά Κέντρα, Νοσηλευτικά Ιδρύματα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου, Μαιευτήρια εν οίς λειτουργούσι Σχολαί, Σύλλογον Επιστημόνων Μαιών, διά την κοινοποίησιν της παρούσης εις τους κατά τόπους Συλλόγους.

Θέμα: Κοινοποίησις του υπ' αριθ. 206/8-3-1966 Β.Δ. "Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως τού από 5/12/1955 Β. Διατάγματος περί Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών".

Κοινοποιούμεν υμίν κατωτέρω το υπ' αριθ. 206/8-3-1966 Β.Δ., δημοσιευθέν εις το υπ' αριθ. 50/8-3-1966 (τεύχος Α'), φύλλον της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, δι' ου τροποποιούνται και συμπληρούνται ορισμένοι διατάξεις τού από 15/12/1955 Β. Διατάγματος "Περί Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών", ίνα λάβητε γνώσιν και ενεργήσητε τα δέοντα δια την πιστήν εφαρμογήν τούτου.

Ο Γενικός Διευθυντής
ΗΛ. ΜΑΥΡΟΥΛΙΔΗΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 206
(Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως τού από 15/12/1955 Β. Διατάγματος περί Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντας υπ' όψιν:

1. Τας διατάξεις του άρθρου 19 του Ν.Δ. 2593/1953 "Περί ασκήσεως μαιευτικού επαγγέλματος και περί εκπαιδεύσεως μαιών",

2. Την υπ' αριθ. 59/1966 γνωμοδότησιν του Συμβουλίου Επικρατείας, προτάσει του Ημετέρου επί της Υγιεινής Υπουργού, απεφασίσαμεν και διατάσσομεν:

Άρθρον 1

1. Η εν τω άρθρω 7 του από 15/12/1955 Β. Διατάγματος μνημονευμένη περίοδος "Η Συνέλευσις συνέρχεται τακτικώς μεν, άπαξ του έτους, κατά Φεβρουάριον", αντικαθίσταται ούτω: "Η Συνέλευσις συνέρχεται τακτικώς μεν, άπαξ του έτους, κατά Ιανουάριον".

2. Η εν τω άρθρω 8, παρ. 3, του Β. Διατάγματος φράσις "προς βελτίωσιν της απαρτίας", διορθούται εις το ορθόν: "προς βεβαίωσιν της απαρτίας".

3. Η παράγραφος 2, του άρθρου 9, του ως άνω Β. Διατάγματος αντικαθίσταται ως εξής: "Ματαιωθείσης της συνεδριάσεως ελλείψει απαρτίας, η Συνέλευσις καλείται και αύθις εις συνεδρίασιν εντός 8 ημερών, ότε λογίζεται εν απαρτία, εάν παρίσταται το εν πέμπτο (1/5) τουλάχιστον των κατά την πρώτην παράγραφον οριζομένων μελών. Της λεπτομερείας ταύτης δέον να γίνεται μνεία εν τη προσκλήσει".

4. Εις το άρθρον 13 του ιδίου Β. Διατάγματος προστίθεται εδάφιον, έχον ούτω: "Δικαίωμα να ψηφοφορήσουν κατά τα ανωτέρω έχουσιν αι μαίαι, εφ' όσον κατέβαλον απάσας τας μέχρι της ημέρας των αρχαιρεσιών οφειλομένας κατά το άρθρο 27 του από 15/12/1955 Β. Διατάγματος συνδρομάς των".

5. Η παράγραφος του άρθρου 15 του ως άνω Β. Διατάγματος αντικαθίσταται ούτω: "Η εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και Πειθαρχικού Συμβου-

λίου ενεργείται εν τακτική συνεδριάσει του Συλλόγου, συγκαλουμένης Συνελεύσεως, ειδικής προς τούτο, εν ημέρα Κυριακή του μηνός Μαρτίου εκάστης τριετίας, οριζομένη δι' αποφάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου, λαμβανομένης 25 τουλάχιστον ημέρας προ της ημέρας της εκλογής, δι' ης προκηρύσσεται η εκλογή και ορίζεται ο αριθμός των εκλεκτόρων μαιών".

6. Εις το τέλος του άρθρου 15 του ως άνω Β. Διατάγματος προστίθεται παράγραφος 13, έχουσα ούτω: "Μαίαι επιθυμούσαι να εκλέγωσι μέλη του Δ.Σ. και του Πειθαρχικού Συμβουλίου, υποχρεούνται όπως δεκαπέντε πλήρεις ημέρας προ της ημέρας των αρχαιρεσιών, υποβάλωσιν αίτησιν προς το Δ.Σ. του Συλλόγου".

7. Το άρθρον 27 του ιδίου Β. Διατάγματος αντικαθίσταται ως εξής: "Τα μέλη του Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών υποχρεούνται εις ετησίαν συνδρομήν ανερχομένην εις δρχ. 100, καταβλητέαν εντός του μηνός Ιανουαρίου εκάστου έτους, εφ' άπαξ. Το ποσόν τούτο δύναται ν' αυξομειούται δι' έκαστον Σύλλογον δι' αποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως αυτού, εγκρινομένης υπό του Υπουργού Υγιεινής. Αι καθυστερούμεναι εισφοραί εισπράττονται απ' ευθείας υπό του Συλλόγου, δυναμένου μετά προηγουμένην πρόσκλησιν να εκδώσει πράξιν βεβαιούσαν την οφειλήν".

8. Το άρθρον 35 του αυτού Β. Διατάγματος αντικαθίσταται ως κατωτέρω: "Τα της παραπομπής των παρεκτρεπομένων Μαιών εις το Πειθαρχικόν Συμβούλιον, τα της ασκήσεως εφέσεως κατά των αποφάσεων των Πειθαρχικών Συμβουλίων ως και τα της εκτελέσεως των αποφάσεων τούτων, διέπονται υπό των εκάστοτε ισχυουσών διατάξεων περί Ιατρικών Πειθαρχικών Συμβουλίων, κατ' αναλογίαν εφαρμοζομένων".

Άρθρον 2

1. Εκάστη μαία λαμβάνουσα την προς άσκησην του επαγγέλματός της άδειαν παρά του Υπουργείου Υγιεινής, δεν δύναται ν' ασκήσει τούτο εάν δεν εγγραφεί εις τον οικείον Σύλλογον Επιστημόνων Μαιών, εις την περιφέρειαν του οποίου θα ασκήσει το επάγγελμα. Ομοίως, μετά την τριετή εν υπαίθρω υπηρεσίαν τής μαίας, άδεια σκήσεως του επαγγέλματος δεν χορηγείται εις αυτήν υπό του Υπουργείου Υγιεινής, άνευ προσαγωγής βεβαιώσεως περί εγγραφής αυτής εις τον οικείον Σύλλογον.

2. Απαγορεύεται η πρόσληψις μαίας εις Νοσηλευτικά Ιδρύματα Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου ως και εις ιδιωτικάς κλινικάς, άνευ προσαγωγής βεβαιώσεως του οικείου Συλλόγου Επιστημόνων Μαιών, της περιφέρειας εις ην ασκεί το επάγγελμά της, περί εγγραφής εις τα Μητρώα αυτού.

3. Καθ' έκαστον Ιανουάριον, επί τη καταβολή της ετησίας συνδρομής των μαιών του οικείου Συλλόγου, αύται υποβάλλουσι υπεύθυνον δήλωσιν της ασκήσεως του επαγγέλματός των, εφοδιάζονται διά ταυτότητος, εκδιδομένης υπό του οικείου Συλλόγου.

Αι ταυτότητες φέρουσι την επωνυμίαν του Συλλόγου, το ονοματεπώνυμον της μαίας, τον αριθμόν Μητρώου υφ' ον είναι εγγεγραμμένη εις τον Σύλλογον και φωτογραφίαν αυτής, υπογράφονται δε υπό της Προέδρου και της Γραμματέως του Συλλόγου και σφραγίζονται διά της σφραγίδος αυτού. Επίσης, αι ταυτότητες αναγράφουσι και την διάρκειαν της ισχύος αυτών, ήτις δεν δύναται να υπερβαίνει το έτος. Η δαπάνη της ταυτότητος βαρύνει την μαία.

Εις τον αυτόν επί της Υγιεινής Υπουργόν ανατίθεμεν την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος.

Εν Αθήναις τη 16η Φεβρουαρίου 1966
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Ο επί της Υγιεινής Υπουργός
ΣΤ. ΜΑΝΟΥΣΗΣ

Οι ομιλίες στις έγκυες γυναίκες εμπλουτίζονται και με προβολή ταινίας σχετικής με τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, κήση, τοκετό, λοχεία, φυσιολογική ανάπτυξη του παιδιού.

Το 1966, ομάδα από 6 μαίες παρακολουθούν μαθήματα ψυχοπροφυλακτικής προετοιμασίας της εγκύου στην κλινική της κας Κλαδάκη, η οποία από ετών εφάρμοζε τη μέθοδο με επιτυχία. Στο Μ.Μ.Η. διοργανώνεται Τμήμα Διδασκαλίας Ψυχοπροφυλακτικής σε έγκυες, από τον έβδομο μήνα και μετά. Οι ομάδες περιλαμβάνουν 8-12 έγκυες και απαιτούνται 10 τουλάχιστον συναντήσεις, διάρκειας 2 ωρών. Στις δε συναντήσεις με τις έγκυες προστίθενται στοιχεία ψυχοπροφυλακτικής και καλής συνεργασίας κατά τον τοκετό. Αντίστοιχα τμήματα διοργανώνονται στο Μαιευτήριο "Άλεξάνδρα" και μαίες φεύγουν για την Αγγλία ή τη Γαλλία, ώστε να αποκτήσουν επιμόρφωση στο θέμα της προετοιμασίας της εγκύου για τον τοκετό.

Αργότερα η Ψυχοπροφυλακτική αναγνωρίζεται ως μάθημα διάρκειας 30 ωρών στις Σχολές Μαιών και οι σπουδάστριες της υποχρεωτικής θητείας αναλαμβάνουν εξ ολοκλήρου τη διδασκαλία της μεθόδου σ' όλες τις έγκυες, που παρακολουθούνται στα εξωτερικά ιατρεία των Μαιευτηρίων. Σιγά σιγά δε, εμφανίζονται και μαίες, που ως ελεύθεροι επαγγελματίες και σε συνεργασία με μαιευτήρες ιατρούς ασκούν ως επάγγελμα την ψυχοπροφυλακτική προετοιμασία της εγκύου και τη βοήθεια κατά τον τοκετό. Εδώ θα θέλαμε να επισημάνουμε, ότι κάθε μαία παρέχει τη βοήθειά της στη γυναίκα μέσα στα πλαίσια των επαγγελματικών της δικαιω-

μάτων και συντονισμένη με τις εκάστοτε αποδεκτές καινούργιες αντιλήψεις, οι οποίες περνούν μέσα στη βασική της εκπαίδευση ή τη μετέπειτα συνεχιζόμενη επαγγελματική και επιστημονική εκπαίδευση.

Το 14ο Διεθνές Συνέδριο Μαιών διοργανώνεται από 10-17/9/1966, στον ίδιο χώρο, που το 1900 έγινε το 1ο Συνέδριο Μαιών με πρωτοβουλία της μαίας Willemine Lubke, στο Congres Hall. Συμμετέχουν 45 χώρες με 1600 συνέδρους. Η ελληνική αντιπροσωπεία διεβίβασε πρόσκληση της Προέδρου του Μ.Μ.Η., κας Δομνής Σαρρή, να γίνει το 15ο Συνέδριο στην Ελλάδα και θα παρείχε φιλοξενία στα μέλη του Συνεδρίου. Η πρόσκληση έγινε ομόφωνα δεκτή.

Το Σεπτέμβριο του 1966, μετά από ένα χρόνο φοίτησης –κατόπιν υποτροφίας– στο Βρετανικό Κολλέγιο Μαιών, επιστρέφει η μαία δις Πατρικίου, Διευθύντρια του Ασύλου Ανιάτων και υπεύθυνη έκδοσης του περιοδικού "ΕΛΕΥΘΩ".

Τον Απρίλιο του 1967 κηρύσσεται η Δικτατορία στην Ελλάδα, τα εκλεγμένα Δ.Σ. των Συλλόγων Ε.Μ. παύονται και στη θέση τους τοποθετούνται διορισμένα Δ.Σ. Ακολουθώντας το πνεύμα της εποχής σταματάει και η έκδοση του περιοδικού "ΕΛΕΥΘΩ". Οι Σχολές Μαιών συνεχίζουν κανονικά τη λειτουργία τους και στους διορισμούς των αποφοίτων δεν παρατηρούνται τροποποιήσεις. Μια εικόνα της Υγειονομικής οργάνωσης της Ελλάδας έχουμε από τα πιο κάτω στοιχεία.

11ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΕΡΙΓΕΝΝΗΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Το 11ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΕΡΙΓΕΝΝΗΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

με Διεθνή Συμμετοχή, οργανώνεται από την Ελληνική Εταιρεία Περιγεννητικής Ιατρικής υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, στις 3 και 4 Μαρτίου 2001, στο ξενοδοχείο "Athens Hilton" στην Αθήνα.

Η ενεργός συμμετοχή των Μαιών-Μαιευτών κρίνεται και επιθυμητή και απαραίτητη. Παράκληση για αποστολή εργασιών μέχρι 25 Νοεμβρίου 2000.

Για περισσότερες πληροφορίες: Γραμματεία Συνεδρίου, τηλ.: (01) 7499300, κυρία Μεταξά.

Ο Πρόεδρος του Συνεδρίου

Ι. ΣΟΦΑΤΖΗΣ

Το μοντέλο φροντίδας μαιών γύρω από τον τοκετό και το αντίστοιχο ιατρικό μοντέλο

ΜΟΝΤΕΛΟ ΜΑΙΩΝ

1. Η γυναίκα (η επίτοκος) κρατάει στα χέρια της τη δύναμη και την αυθεντία για τον εαυτό της.
2. Η ευθύνη βρίσκεται στα χέρια της ίδιας της επιτόκου, που τη μοιράζεται με τη μαία.
3. Ο στόχος είναι να βοηθήσουμε την επίτοκο στη φροντίδα του εαυτού της, ως ένα υγιές άτομο σε μια φυσιολογική κατάσταση.
4. Η μητέρα και το παιδί αντιπροσωπεύουν μια μονάδα, της οποίας οι ιατρικές και συναισθηματικές ανάγκες συμπληρώνουν η μια την άλλη, δηλ. ό,τι συμπληρώνει την ανάγκη του ενός, συμπληρώνει την ανάγκη και των δύο συγχρόνως.
5. Το σώμα της γυναίκας είναι ένα σύστημα που λειτουργεί καλά και είναι οικείο για την ίδια και το παιδί. Οι ανάγκες του σώματος αυτού και οι λειτουργίες του είναι γνωστές καλύτερα από όλους στην ίδια τη γυναίκα.
6. Η έμφαση δίνεται στην εγκυμοσύνη και στη γέννα, ως περίοδοι σωματικής, ψυχολογικής και συναισθηματικής ανάπτυξης της μητέρας και του παιδιού.
7. Ο τοκετός θεωρείται ότι είναι δραστηριότητα στην οποία παίρνει μέρος μια υγιής γυναίκα.
8. Η μαία καθοδηγεί και εκπαιδεύει τη γυναίκα κατά τη διάρκεια της εμπειρίας της.
9. Η γέννα θεωρείται ότι είναι ένα συμβάν στη ζωή της γυναίκας και της οικογένειάς της. Ο ενεργός τοκετός της γυναίκας ενισχύεται με εκπαίδευση, υποστήριξη και ποιοτική φροντίδα της μαίας.

ΙΑΤΡΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

1. Η εξουσία και η αυθεντία παραχωρούνται στο γιατρό και στο νοσοκομείο.
2. Η ευθύνη αναλαμβάνεται από το γιατρό.
3. Η επίτοκος ενθαρρύνεται στην εξάρτησή της και αντιμετωπίζεται ως πιθανά ασθενής και σε μη φυσιολογική κατάσταση.
4. Η μητέρα και το παιδί είναι ξεχωριστοί ασθενείς και οι ιατρικές και συναισθηματικές ανάγκες του καθενός μπορούν να συγκρούονται, ενώ οι συναισθηματικές ανάγκες της μητέρας μπορούν να απειλούν την υγεία του παιδιού.
5. Το σώμα της γυναίκας είναι ένας οργανισμός που χρειάζεται επιδιόρθωση. Οι ανάγκες και οι λειτουργίες του οργανισμού αυτού είναι γνωστές καλύτερα από όλους στο γιατρό.
6. Δίνεται έμφαση στην εγκυμοσύνη και στον τοκετό, ως περίοδοι στρες και κινδύνου.
7. Ο τοκετός θεωρείται σαν ευκαιρία για τη χορήγηση ιατρικής φροντίδας.
8. Ο γιατρός διευθύνει τη φροντίδα της γυναίκας.
9. Ο τοκετός θεωρείται ότι είναι χειρουργική διαδικασία (Μαιευτική είναι μια χειρουργική ειδικότητα) που συμβαίνει στην πυελική χώρα της γυναίκας, η οποία συμπεριλαμβάνει την αφαίρεση του εμβρύου και του πλακούντα.

(Adapted from "In Labor: Women and Power in the Birthplace" by B.K. Rothman. Translated by H. Ruzkova).

Επισκόπηση της εξέλιξης της επαγγελματικής εκπαίδευσης των Μαιών-Μαιευτών (1833-1983)

(Εισήγηση στο 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μαιών-Μαιευτών - 2, 3 και 4 Ιουνίου 2000).

Ελευθερία Παραδάκη-Μανουρά, Μαία, Αντιπρόεδρος του Σ.Ε.Μ.Α.

Η θεωρητική και πρακτική συστηματική εκπαίδευση των μαιών στη χώρα μας έγινε νωρίς αντικείμενο ιδιαίτερου κρατικού ενδιαφέροντος και μέριμνας, που εκδηλώθηκε το 1833 με σχετικές ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις, στα πλαίσια της νομοθεσίας για την οργάνωση και άσκηση του μαιευτικού επαγγέλματος. Η εκπαίδευση των μαιών αναβαθμίστηκε σταδιακά από την κ α τ ώ τ ε ρ η στη μέ σ η και από τη μέ σ η στην α ν ώ τ ε ρ η βαθμίδα του όλου συστήματος της επαγγελματικής εκπαίδευσης αρρένων και θηλέων. Τώρα διέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 7 του Συντάγματος (1975/1986) και του Νόμου 1404/1983 “δομή και λειτουργία των τεχνολογικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (ΤΕΙ)”, που συμπληρώθηκαν μεταγενέστερα με σχετικά κανονιστικά προεδρικά διατάγματα και κανονιστικές υπουργικές αποφάσεις.

Εδώ επιχειρείται σύντομη επισκόπηση της εξέλιξης της ιδιαίτερης ρύθμισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης των μαιών μέχρι που εντάχθηκε αυτή στο γενικό και ενιαίο σύστημα της ανώτερης βαθμίδας της τριτοβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης. Από την επισκόπηση αυτή συνάγονται τα στάδια της εξέλιξης της εκπαίδευσης των μαιών επί 150 χρόνια (1833-1983) με την επισήμανση των βασικών διαφορών και ιδιαιτεροτήτων, που σημειώθηκαν διαδοχικά στον εκπαιδευτικό αυτό τομέα.

I. Η αρμοδιότητα ίδρυσης μαιευτικών και χειρουργικών σχολείων ανατέθηκε στον Υπουργό των Εσωτερικών με διάταγμα της 3ης Απριλίου 1833.

Δύο χρόνια αργότερα στις 18 Μαρτίου 1835 εκδόθηκε άλλο διάταγμα “περί συστάσεως θεωρητικού (και) πρακτικού καταστήματος, περί χειρουργίας, φαρμακοποιίας και μαιευτικής”.¹ Στο “διδασκαλικό κατάστημα” αυτό μπορούσαν να διδαχθούν δωρεάν τη Μαιευτική οι γυναίκες, που την ασκούσαν μέχρι τότε εμπειρικώς και εκείνες, που επιθυμούσαν να την ασκήσουν μελλοντικώς. Με το ίδιο διάταγμα ανατέθηκε η διδασκαλία της Μαιευτικής στο Νικόλαο Κωστή, τότε νομίατρο Αθηνών.

Το 1838 με το διάταγμα “περί συστάσεως σχολής δια τας μαίας”² ιδρύθηκε στην Αθήνα αυτοτελής Σχολή Μαιών για δωρεάν θεωρητική και πρακτική διδασκαλία της Μαιευτικής. Η σχολή αυτή ήταν προσαρτημένη στη Μαιευτική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου αλλά υπαγόταν στην εποπτεία του Υπουργείου Εσωτερικών.

1. ΦΕΚ 23/19.5.1835.

2. ΦΕΚ 9/16.3.1838, σελ. 41-42.

Οι μαθήτριες έπρεπε να μην υπερβαίνουν το 35ο έτος της ηλικίας τους και να γνωρίζουν, αν ήταν δυνατόν, “ελεύθερη” ανάγνωση και γραφή. Η μαθήτευση ορίστηκε σε τέσσερις (4) μήνες και κάθε χρόνο θα φοιτούσαν μαθήτριες σε δύο σειρές από την 1 Μαΐου και από την 1 Νοεμβρίου κάθε έτους. Η διεύθυνση της σχολής και η διδασκαλία των μαθημάτων ανατέθηκε στο Ν. Κωστή, που είχε γίνει το 1837 καθηγητής της Μαιευτικής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου και η πρακτική εξάσκηση των μαθητριών σε “έμπειρον” μαία. Η πρώτη πανεπιστημιακή μαιευτική κλινική είχε μόλις 4 κλίνες νοσηλείας.

II. Το 1856 με το νόμο “περί του Μαιευτικού Σχολείου”³ και το σχετικό διάταγμα του ίδιου έτους “περί εκτελέσεως του νόμου περί Μαιευτικού Σχολείου”⁴ ορίστηκαν τα εξής: Οι μαθήτριες να έχουν ηλικία από 18 έως 40 ετών και να γνωρίζουν ανάγνωση και γραφή. Η διάρκεια της μαθήτευσης για την εκμάθηση του θεωρητικού μέρους της Μαιευτικής και της πρακτικής - κλινικής άσκησης ορίστηκε συνολικώς ένα έτος. Επίσης έγινε πρόβλεψη πρόσληψης ως βοηθών του καθηγητή - διευθυντή του σχολείου, ενός ιατρού και μιας μαίας.

III. Εκτός από την πρόβλεψη της “ομαδικής” εκπαίδευσης μαιών στο Μαιευτικό Σχολείο αναγνωρίστηκε νομοθετικώς⁵ και το “ατομικό” σύστημα εκπαίδευσης μαίας, προφανώς με “σύμβαση μαιευτικής μαθητείας” μεταξύ επιστήμονα ιατρού και ενδιαφερόμενης.

Επίσης αναγνωρίστηκε και η σύμβαση μαιευτικής μαθητείας τριετούς διάρκειας μεταξύ “ανεγνωρισμένης” μαίας και ενδιαφερόμενης να διδαχθεί εμπειρικώς τη Μαιευτική.⁶ Η σχετική διάταξη ορίζει τα εξής: “Η θέλουσα να λάβη εις το μέλλον άδειαν του Ιατροσυνεδρίου εμπειρική μαία οφείλει να εξασκηθή προηγουμένως εις το έργον της μαιευτικής υπό την οδηγίαν ανεγνωρισμένης μαίας τουλάχιστον επί τριετίαν”.

Το σύστημα της επαγγελματικής κατάρτισης στη “μαιευτική τέχνη” με σύμβαση “μαιευτικής μαθητείας” μεταξύ μαίας και ενδιαφερόμενης διατηρήθηκε πολλά χρόνια ύστερα από τα πρώτα σχετικά νομοθετικά μέτρα του 1833 για την οργάνωση της

3. ΦΕΚ 49/20.9.1856, σελ. 290.

4. ΦΕΚ 49/20.9.1856, σελ. 290-291.

5. Άρθρο 1, εδαφ. β' του Διατάγματος (=Δ) της 14ης Μαΐου 1834 “περί των ήδη μετερχομένων εις την Ελλάδα την ιατρικήν χειρουργίαν, οδοντικήν, κτηνιατρείαν, φαρμακοποιίαν και μαιευτικήν” (ΦΕΚ 23/27.6.1834), όπου: “...τα αποδεικτικά περί των σπουδών των, εκδιδόμενα από τα σχολεία της εις τα οποία έκαμαν αυτές ή από τους διδασκάλους” και άρθρο 8 του Δ. της 26ης Φεβρ. 1838 (ΦΕΚ 9/61.3.1838) όπου αναφέρεται, ότι από το Ιατροσυνέδριο εξετάζονται (για να λάβουν άδεια ασκήσεως του μαιευτικού επαγγέλματος) κατ' εξαίρεση και γυναίκες που προσκομίζουν αποδεικτικά “ότι εσπούδαξαν την Μαιευτικήν από επιστήμονα ιατρόν αναγνωρισμένον παρά της Κυβερνήσεως”.

6. Άρθρο 8 του Δ. της 9ης Οκτωβρ. 1856 (ΦΕΚ 49/20.9.1856).

ομαδικής μαιευτικής εκπαίδευσης, πιθανόν ως και τη δεκαετία του 1940.⁷

IV. Με νέες νομοθετικές ρυθμίσεις το 1909⁸ καθορίστηκαν η μαθήτευση στο Μαιευτικό Σχολείο ένα έτος και η διάρκεια της πρακτικής εξάσκησης στο Μαιευτήριο έξι μήνες. Επίσης ορίστηκε προσόν εισαγωγής στο Μαιευτικό Σχολείο (αναγκαία προεπαγγελματική εκπαίδευση) η αποφοίτηση από το Σχολαρχείο (ή “Ελληνικό Σχολείο”) και ο σχετικός τίτλος της μαιευτικής εκπαίδευσης ονομάστηκε “Απολυτήριο Μαιευτικού Σχολείου”. Το 1912 ορίστηκαν προσόντα εισαγωγής το Απολυτήριο Πλήρους Παρθεναγωγείου, ηλικία 20-35 ετών, αρτιμέλεια, υγεία και χρηστότητα ηθών⁹.

Με νόμο του 1916 η διάρκεια της εκπαίδευσης επιμηκύνθηκε σε δύο χρόνια (δύο τάξεις του Μαιευτικού Σχολείου) και η σχετική πρακτική εξάσκηση σ’ ένα έτος.

Το 1926 με πρωτοβουλία και δαπάνη της αείμνηστης Έλενας Ελευθερίου Βενιζέλου, το γένος Σκυλίτση, ιδρύθηκε στην Αθήνα το Μαιευτήριο “Μαρίκα Ηλιάδη” και το 1932 η προσαρτημένη σ’ αυτό Μαιευτική Σχολή “Βιργινία Σκυλίτση”,¹⁰ που άρχισε να λειτουργεί τον Οκτώβριο του ίδιου έτους.

Η λειτουργία του Μαιευτηρίου “Μαρίκα Ηλιάδη” (ΜΜΗ) και της Μαιευτικής Σχολής του αποτέλεσε μεγάλο σταθμό για την εξέλιξη του συστήματος της επαγγελματικής εκπαίδευσης των μαιών, διότι ορίστηκε πρώτη φορά ως προσόν εισαγωγής στη Σχολή “Βιργινία Σκυλίτση” το απολυτήριο εξατάξιου Γυμνασίου, η διάρκεια της εκπαίδευσης έγινε τριετής και βελτιώθηκε το πρόγραμμα μαθημάτων.¹¹ Με την ίδρυση της σχολής Μαιών “Βιργινία Σκυλίτση” επιτεύχθηκε, πραγματικά, η “επιστημονική” μόρφωση των μαιών στην Ελλάδα.

V. Η εκπαίδευση στις δύο, πλέον, Μαιευτικές Σχολές της Αθήνας “συντονίστηκε”, με το νόμο 2448/1940,¹² που καθιέρωσε ενιαίο σύστημα μαιευτικής εκπαίδευσης (ενιαίο πρόγραμμα μαθημάτων, ενιαία σύνθεση εξεταστικών επιτροπών κλπ.). Οι δύο

7. Αν και έχουν γίνει έρευνες για την εκπαίδευση των γυναικών κατά το 19ο αιώνα με το σύστημα των συμβάσεων μαθητείας μεταξύ γυναικών, οι ιδιόμορφες συμβάσεις μαιευτικής μαθητείας μεταξύ γυναικών, που έχουν πολλαπλό ενδιαφέρον, δεν έχουν εξετασθεί, από όσα γνωρίζω, μέχρι τώρα.

8. Νόμος ΓΧΚΒ/1909 “περί του προσωπικού του Μαιευτικού Σχολείου Αθηνών” και Δ. 29ης Οκτωβρ. 1909 “περί προσόντων και της διδασκαλίας των αφιερμένων να μετέλθωσιν το επάγγελμα της επιστήμονος ή πρακτικής μαιίας” (ΦΕΚ 256/3.11.1909, σελ. 1048).

9. Διάταγμα 22 Ιουλίου 1912 (ΦΕΚ 1912, σελ. 1351).

10. Νόμος 5474/1932 “περί ιδρύσεως Μαιευτικής Σχολής εν τω εν Αθήναις Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ηλιάδη» ιδρυθέντι υπό της Ελένης Ελευθερίου Βενιζέλου” (ΦΕΚ α 159/16.5.1932). Τροποποιήσεις διατάξεων Ν. 5474/1932 με τον Α.Ν. 1387/1938 (ΦΕΚ α 362/8.10.1938).

11. Διάταγμα 24 Σεπτ. 1932 “περί του διδακτικού προσωπικού του εσωτερικού κανονισμού κλπ. του Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ηλιάδη»” (ΦΕΚ α 350/29.9.1932, αναδημοσίευση 436/20.12.1932).

12. ΦΕΚ α 220/13.7.1940.

αυτές σχολές, δηλαδή οι προσαρτημένες στο Δημόσιο Μαιευτήριο Αθηνών και στο Μαιευτήριο “Μαρίκα Ηλιάδη” παρέμειναν, όμως, τυπικά και ουσιαστικά στη δευτεροβάθμια (μέση) εκπαίδευση, γιατί ο απαιτούμενος προεπαγγελματικός τίτλος γενικής εκπαίδευσης για την εισαγωγή στις σχολές αυτές ήταν το ενδεικτικό της τετάρτης (δ') τάξεως “τουλάχιστον” του εξαταξίου γυμνασίου. Το σύστημα αυτό δεν λειτούργησε, γιατί οι δύο Μαιευτικές Σχολές ανέστειλαν τη λειτουργία τους κατά τη διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής.

Τρίτη Μαιευτική Σχολή ιδρύθηκε το 1942¹³ προσαρτημένη στο Δημόσιο Μαιευτήριο Θεσσαλονίκης, που λειτούργησε κανονικά από το 1947.

Και τέταρτη Σχολή λειτούργησε στη Ρόδο το 1946 (ή 1947) για μικρό χρονικό διάστημα, δύο ή τριών ετών.

VI. Το ν.δ. 2593/1953 “περί ασκήσεως του μαιευτικού επαγγέλματος και περί εκπαίδευσως των μαιών”¹⁴ σημείωσε σημαντική πρόοδο για τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας (και του συστήματος) της εκπαίδευσης των μαιών.

Σε ιδιαίτερη ενότητα διατάξεων του νόμου αυτού, με τίτλο: “Σχολαί και εκπαιδευσις μαιών” ρυθμίστηκαν τα θέματα της ίδρυσης Σχολών Μαιών, με άμεση σύνδεση της λειτουργίας τους με δημόσιο ή ιδιωτικό κοινωφελές αυτοτελές μαιευτήριο, της οργάνωσης και διοίκησης των σχολών, των μαθημάτων, του πλαισίου του προγράμματος κάθε έτους εκπαίδευσης, της διάρκειας εκπαίδευσης σε τρία χρόνια, των προσόντων εισαγωγής στις σχολές αυτές, μεταξύ των οποίων και απολυτήριο, πλέον, εξαταξίου γυμνασίου, του τρόπου επιλογής των υποψηφίων για εισαγωγή, τον αριθμό των εισακτέων, του τρόπου των πτυχιακών εξετάσεων, της σύνθεσης και συγκρότησης των εξεταστικών επιτροπών για τις πτυχιακές εξετάσεις και της πρόσθετης υποχρέωσης ετήσιας πρακτικής - κλινικής εξάσκησης, που αποτελούσε ουσιαστικά τέταρτο έτος της μαιευτικής εκπαίδευσης. Οι ρυθμίσεις αυτές συμπληρώθηκαν με διατάξεις κανονιστικών διαταγμάτων, που ρύθμιζαν λεπτομερώς θέματα: μαθημάτων, προγραμμάτων κάθε έτους σπουδών, τύπου πτυχίου και όρκου πτυχιούχων. Οι διατάξεις για τα μαθήματα και τα προγράμματα σπουδών τροποποιήθηκαν αργότερα για να προσαρμοσθούν στις εξελίξεις, επιστημονικές, εκπαιδευτικές ή άλλες, που μεσολάβησαν.

Με τις διατάξεις του νομοθετικού διατάγματος 2593/1953 οι Μαιευτικές Σχολές κατατάχθηκαν τυπικά σε ενδιάμεση βαθμίδα εκπαίδευσης μεταξύ της δευτεροβάθμιας (εξαετούς, τότε, γυμνασιακής) και της τριτοβάθμιας (πανεπιστημιακής), χωρίς να γίνει συγκεκριμένη αναφορά στις διατάξεις αυτές. Πάντως ήταν ουσιαστικώς “ανώτερες” σχολές, αν και δεν χαρακτηρίστηκαν τότε έτσι με νομικές διατάξεις. Μεταγενέστερα (1970) αναγνωρίστηκαν και ονομάστηκαν και τυπικώς ως

13. Ν.Δ. 1655/30.6.1942 “περί ιδρύσεως μαιευτικής σχολής εν Θεσσαλονίκη” (ΦΕΚ α 210/19.8.1942) και Δ. 5 Σεπτ. 1947 “περί κυρώσεως του Οργανισμού της παρά του Δημοσίου Μαιευτηρίου Θεσσαλονίκης Σχολής Μαιών” (ΦΕΚ α 211/6.10.1947).

14. ΦΕΚ α 255/18.9.1953.

“Ανώτερες Σχολές”.

Έτσι, ύστερα από διαδοχικές προσαρμογές στις επικρατούσες κάθε φορά διεθνώς επιστημονικές αντιλήψεις για την επαγγελματική κατάρτιση και ειδική εκπαίδευση των μαιών, και σε συνδυασμό με τις εκάστοτε αντικειμενικές συνθήκες και δυνατότητες της χώρας μας, η εκπαίδευση των μαιών κατέλαβε (ορθώς) τη θέση, που της αρμόζει από πλευράς επιπέδου σπουδών, εντός του γενικού συστήματος της Εθνικής μας Παιδείας.

Εν τω μεταξύ, από το 1960, οι δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης των Μαιευτικών Σχολών, που λειτουργούσαν στα Δημόσια Μαιευτήρια και οι δαπάνες τροφοδοσίας των σπουδαστριών των σχολών, που λειτουργούσαν στα Μαιευτήρια ν.π.ιδ.δ., αναγράφονταν σε ιδιαίτερο κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού του Υπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας.

VII. Στο σύστημα της εκπαίδευσης των μαιών έγινε νέα σημαντική νομοθετική παρέμβαση με το ν.δ. 652/1970 “περί κέντρων ανώτερης τεχνικής εκπαιδύσεως”¹⁵. Ιδρύθηκαν πέντε ΚΑΤΕ (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα και Ηράκλειο) που υπάγονταν στην εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας. Τα ΚΑΤΕ αποτέλεσαν εκπαιδευτήρια “ενδιάμεσης βαθμίδας”, μεταξύ Μέσης και Ανώτατης Παιδείας. Σε κάθε ΚΑΤΕ ιδρύθηκαν Ανώτερες Σχολές και Τμήματα. Μόνο στα ΚΑΤΕ Αθηνών και Θεσσαλονίκης ιδρύθηκαν Τμήματα Μαιών. Η φοίτηση στα Τμήματα Μαιών (και στα Τμήματα Αδελφών Νοσοκόμων, Φυσικοθεραπευτών, Κοινωνικών Λειτουργών) ορίστηκε στα τρία χρόνια. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης περιλάμβανε θεωρητική διδασκαλία, ασκήσεις σε εργαστήρια και επιπλέον ένα εξάμηνο ελεγχόμενης από το Τμήμα πρακτικής άσκησης στο μαιευτικό επάγγελμα. Τα τμήματα αυτά άρχισαν να λειτουργούν το 1973.

Το νομικό καθεστώς των “ανεγνωρισμένων” Μαιευτικών Σχολών, που λειτουργούσαν στα τρία μεγάλα αυτοτελή μαιευτήρια της χώρας, δεν άλλαξε με τις διατάξεις του προαναφερόμενου ν.δ. 652/1970, αλλά εξακολούθησαν να λειτουργούν, όπως και προηγουμένως, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών. Με άλλο νομοθέτημα (ν.δ. 781/1970)¹⁶ μετονομάστηκαν τυπικά και οι τρεις αυτές σχολές σε “Ανώτερες Σχολές Μαιών”.

VIII. Μετά την ισχύ του νέου Συντάγματος (1975) τροποποιήθηκε η οργάνωση και διοίκηση των ΚΑΤΕ με το νόμο 576/1977¹⁷ και μετονομάστηκαν αυτά σε “Κέντρα Ανώτερης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης” (ΚΑΤΕΕ). Με τις διατάξεις του νόμου αυτού ορίστηκε ότι τα ΚΑΤΕΕ ανήκουν στην “τ ρ ι τ ο β ά θ μ ι α” εκπαίδευση, σύμφωνα με τις σχετικές συνταγματικές διατάξεις. Επίσης ορίστηκε, όπως κάθε ΚΑΤΕΕ να περιλαμβάνει μέχρι επτά (7) Ανώτερες Σχολές και κάθε Σχολή διά-

15. ΦΕΚ α 180/29.8.1970.

16. ΦΕΚ α 291/13.12.1970.

17. ΦΕΚ α 102/13.4.1977.

φορα Τμήματα. Μόνο στα ΚΑΤΕΕ Αθήνας και Θεσσαλονίκης ιδρύθηκαν Τμήματα Μαιευτικής.

Με άλλες διατάξεις του νόμου 576/1977 για τα ΚΑΤΕΕ τροποποιήθηκε μερικώς και το νομοθετικό πλαίσιο των τριών Ανωτέρων Σχολών Μαιών, για τα θέματα που αφορούσαν την οργάνωση και λειτουργία τους, τους παρεχόμενους τίτλους σπουδών, τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων τους κλπ., για να προσαρμοσθούν τα σημεία αυτά, προς τα αντίστοιχα των Τμημάτων Μαιευτικής των ΚΑΤΕΕ.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1980-81 η επιλογή για την εισαγωγή σπουδαστριών στις τρεις Ανώτερες Σχολές Μαιών εντάχθηκε στο γενικό σύστημα των "πανελληνίων εξετάσεων", επιτράπηκε η φοίτηση και "εξωτερικών" σπουδαστριών ή αποκλειστικώς μόνο "εξωτερικών" σπουδαστριών και για πρώτη φορά έγινε εισαγωγή και αρρένων στα Τμήματα Μαιευτικής των ΚΑΤΕΕ¹⁸. Και από το ακαδημαϊκό έτος 1983-84 άρχισαν να σπουδάζουν και άρρενες στις τρεις Ανώτερες Σχολές Μαιών.

ΙΧ. Οι τρεις Ανώτερες Σχολές Μαιών και τα δύο Τμήματα Μαιευτικής των ΚΑΤΕΕ καταργήθηκαν με διατάξεις του νόμου 1404/1983 (ΤΕΙ)¹⁹ και έπαυσαν να λειτουργούν οριστικά οι τρεις Ανώτερες Σχολές Μαιών το Μάιο του 1985. Οι τρεις αυτές ΑΣΜ πρόσφεραν πολλά στην επαγγελματική εκπαίδευση (γενικώς) του γυναικείου δυναμικού της χώρας και στην εξυπηρέτηση των αναγκών υγείας του γυναικείου πληθυσμού, με την εκπαίδευση εκατοντάδων μαιών με υψηλής στάθμης επαγγελματική κατάρτιση και ήθος.

Έτσι η εκπαίδευση των μαιών, που είχε ενταχθεί σταδιακά, όπως προαναφέρθηκε, στο γενικό σύστημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, παρέχεται τώρα από τα Τμήματα Μαιευτικής των ΣΕΥΠ - ΤΕΙ, τα οποία (ΤΕΙ) αποτελούν κρατικά ιδρύματα (ν.π.δ.δ.) ανώτερης εκπαίδευσης και διέπονται από τις διατάξεις της "ενιαίας" νομοθεσίας, που διέπει όλες τις σχολές της ανώτερης βαθμίδας της επαγγελματικής εκπαίδευσης, δηλαδή από τις διατάξεις του βασικού νόμου 1404/1983 για τα ΤΕΙ, όπως μεταγενέστερα συμπληρώθηκαν ή τροποποιήθηκαν με διατάξεις άλλων νόμων, κανονιστικών προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων.

Η ιστορία της επαγγελματικής εκπαίδευσης των μαιών στη χώρα μας πρέπει να αποτελέσει θέμα ειδικής (διδακτορικής) διατριβής. Τα πορίσματα της διατριβής αυτής θα είναι χρήσιμα όχι μόνο για την ιστορία της επαγγελματικής εκπαίδευσης, αλλά και γενικότερα για την Ιστορία της Εκπαίδευσης στην Ελλάδα.²⁰

Αθήνα, 3 Ιουνίου 2000

18. Π.Δ. 478/1980 "περί επιλογής δια την εισαγωγήν σπουδαστών εις το Α΄ έτος σπουδών των Ανωτάτων και Ανωτέρων Σχολών (ΦΕΚ α 131/30.5.1980).

19. ΦΕΚ α 173/24.11.1983.

20. Στην εισήγηση προστέθηκαν οι παραπομπές (υποσημειώσεις 1-19) από το αρχείο νομοθετημάτων, που τηρεί ο Σύλλογός μας και από το προσωπικό μου αρχείο (διατάγματα για τα προγράμματα σπουδών κλπ.), που τηρούσα ως Διδάσκουσα-Μαία (1977-1982) στην Ανώτερη Σχολή Μαιών "Βιργινία Σκυλίτση".

Αναπαραγωγική ηλικία και επιληψία. Στείρωση και κύηση. Ένδειξη ή αντένδειξη;

Ράνια Μπρίζη, Μαία, Ψυχοπροφυλάκτρια Κ.Υ. Νότιας Λευκάδας.

Νίκος Δημόφιλος, Ειδικευόμενος Χειρουργός-Ουρολόγος Νοσοκ. "Αγία Ανδρέα" Πατρών.

Βιβλιογραφικά δεδομένα συμφωνούν ότι το ένα τρίτο των γυναικών με επιληψία έχουν καταμήνιες κρίσεις, με μηνιαία δηλαδή κυκλική συχνότητα. Σε απόλυτο για όλες επίπεδο, συμβαίνουν προεμμηνορρυσιακά με δευτερεύουσα αιχμή στην ωοθυλακιορρηξία, αλλά απρόσκοπτη ωχρινική φάση. Σε νεαρές γυναίκες, περίπου 14 χρόνων, η εμφάνιση της έμμηνης ροής επιταχύνει την έναρξη της επιληψίας ή επιδεινώνει τις κρίσεις.

Ενδιαφέρον το γεγονός για το ότι υπάρχει συσχέτιση με τον έμμηνο κύκλο, όπως και για το ότι υπάρχει σοβαρός επιστημονικός ισχυρισμός ότι ίσως είναι και η βάση της θεραπείας στις γυναίκες. Όλα τα παραπάνω υποστηρίζονται από μελέτες που έγιναν σε ζώα, οι οποίες έδειξαν ότι τα οιστρογόνα αυξάνουν τη νευρωτική διεγερσιμότητα του εγκεφάλου, ενώ η προγεστερόνη τη μειώνει. Ιδιαίτερα, οι H. Wallace et al (Lancet 1998, vol. 352, No 9145, P 1952) ανέφεραν ότι τα ποσοστά γονιμότητας στις επιληπτικές γυναίκες είναι 33% χαμηλότερα από το αντίστοιχο εθνικό ποσοστό, που αντιστοιχεί σε κάθε ηλικία. Ακόμη υψηλότερα ποσοστά στειρότητας έχουν αναφερθεί στο παρελθόν, τόσο σε άνδρες όσο και σε γυναίκες με επιληψία.

Πιθανόν αυτό να είναι εγγενές αποτέλεσμα της νόσου, ή δευτερογενές λόγω των αντιεπιληπτικών φαρμάκων. Τρεις κύριες μεγάλες κατηγορίες υπάρχουν: η φαινοτοΐνη, η καρβομαζερίνη και η φαινοβαρβιτάλη, που επάγουν τις μικροσωμικές οξειδώσεις του ηπατικού κυτοχρώ-

ματος P 450, αυξάνοντας έτσι το μεταβολισμό των επινεφριδικών και γεννητικών στεροειδών.

Το βαζπροϊκό αναστέλλει το κυτόχρωμα P 450 προκαλώντας αύξηση στις συγκεντρώσεις αυτών των στεροειδών. Στις ορμονικές μεταβολές, που προκαλούνται από αυτά τα αντιεπιληπτικά φάρμακα, περιλαμβάνονται ανωμαλίες στην ωχρινοποιητική ορμόνη, υπερπρολακτιναιμία και μεταβολές στις συγκεντρώσεις των ανδρογόνων, με αποτέλεσμα να προκαλούνται ανωοθυλακιορρηκτικοί κύκλοι, ανώμαλη διάρκεια κύκλου, πολυκυστικές ωοθήκες και δασυτριχισμός, που συχνά οδηγούν σε στειρότητα.

Πάνω σ' αυτό ελπίδες δίνουν τα νεότερα αντιεπιληπτικά φάρμακα γαβαπεντίνη και λαμοτριγίνη, γιατί δεν επηρεάζουν τα ένζυμα του P 450, μη μεταβάλλοντας τα ενδογενή στεροειδή, δίνοντας έτσι βάσιμες αποδείξεις για πολύ περισσότερη αναπαραγωγική υγεία σε μια στιγματισμένη κοινωνικά νόσο, που δυστυχώς, ακόμη και σήμερα, πολλοί λίγοι γονείς συνηθίζουν ν' αντιμετωπίζουν ορθολογικά αυτή τη νόσο του παιδιού τους.

Από τη μικρή μου πείρα στη διάρκεια της εκπαίδευσης, μα και τώρα, συμπεραίνω ότι η επιληψία δεν αποτελεί αντένδειξη για κύηση και τεκνοποιία, όμως, η κύηση πρέπει να είναι προγραμματισμένη και να παρακολουθείται πολύ στενά.

Ένα πρόβλημα, που υπέπεσε στην αντίληψή μου, θα έπρεπε νομίζω να αντιμετωπιστεί. Από τα παραπάνω συνάγεται ότι,

οι γυναίκες που παίρνουν αντιεπιληπτικά δισκία τα οποία επάγουν ένζυμα, στην πραγματικότητα, αν και παίρνουν αντιεπιληπτικά, λόγω της χαμηλής συχνά δόσης τους δεν καταστέλλουν την ωοθυλακιορρηξία. Τέτοιες ίσως γυναίκες, μάλλον, θα πρέπει να εξατομικεύουν την αντισύλληψή τους είτε με υψηλότερης στάθμης σκευάσματα, είτε θα πρέπει σε συνεργασία μαζί μας και με τον ειδικό να χρησιμοποιούν άλλες μεθόδους.

Στην αναδίφησή μου σε σχετικές βιβλιογραφίες αναφέρεται ότι τα αντιεπιληπτικά σκευάσματα είναι εντόνως ύποπτα μέχρι –και αποδεδειγμένα– ότι προκαλούν συγγενείς δυσπλασίες στη διάρκεια του πρώτου τριμήνου. Ιδιαίτερα, το βαζπρωϊκό οξύ και η καρβαμαζεπίνη επιδρούν στο μεταβολισμό του φυλικού οξέος και είναι γνωστό ότι το φυλικό οξύ επάγει την απαρτίωση και την ωρίμανση του νεφρικού συστήματος στο έμβρυο.

Η φαινοτοΐνη, η φαινοβαρβιτάλη και η πριμιδόνη συνδέονται με συγγενείς διαμαρτίες π.χ. λυκόστομα και υπερωισχιστία καθώς και συγγενείς καρδιακές ανωμαλίες, δεδομένου και του ότι η ίδια η επιληψία αυξάνει αυτόν τον κίνδυνο, συν λοιπόν και του κινδύνου του φαρμάκου. Λογοριθμικά, κατά τη διάρκεια της κύησης 30-50% των γυναικών με επιληψία θα παρουσιάσουν αύξηση στη συχνότητα των κρίσεων, πιθανόν λόγω μείωσης των αντιεπιληπτικών παραγόντων στο αίμα, (συνήθως και με συμβουλή νευρολόγου), καθώς η κύηση εξελίσσεται και επακολουθεί ο τοκετός.

Στους παράγοντες που υπόκεινται της μείωσης των συγκεντρώσεων στο αίμα, περιλαμβάνονται η αλλοιωμένη σύνδεση με πρωτεΐνες, η καθυστερημένη γαστρική κένωση, η ναυτία και οι έμετοι, καθώς και οι μεταβολές στον όγκο του πλάσματος και στον όγκο βιοκατανομής του φαρμάκου. Πρέπει, λοιπόν, να παρακολουθού-

νται οι τιμές των φαρμάκων κατά τη διάρκεια της κύησης, για να καθορίζονται αν χρειαστεί αυξομειώσεις, πράγμα εγγενές δύσκολο, γιατί επίπεδα φαρμάκου δεν είναι εύκολο να γίνουν οπουδήποτε και οι συγγενείς δυσσασχετούν με επιζήμια τακτική εκ μέρους τους, για λίγο ή πιο πολύ. Και βέβαια, μετά τον τοκετό, για να ελαττωθεί η δόση, αν χρειαστεί, για αποφυγή τοξικών επιδράσεων.

Παρήγορο μήνυμα εδώ δίνει η στατιστική επιστήμη, η οποία αναφέρει ότι το 90% των εγκύων επιληπτικών γυναικών έχουν φυσιολογικά, υγιή παιδιά. Όμως, άφρονες συμβουλές, ούτε εμείς ως πρώτη γραμμή επαφής, ούτε και ο ειδικός θα αποτολμούσαν να δώσουν για περίπου αυθαίρετη ερμηνεία αυτού του 90%. Χρειάζεται περίσκεψη, φρόνηση και στενή συνεργασία Μαίας-Γυναικολόγου-Νευρολόγου, γιατί περιλαμβάνονται ανεπιθύμητες επιπλοκές, που πρέπει από πριν, κατά και μετά τον τοκετό να συνηγορηθούν (θνησιγένεια, αποβολές, διαμαρτίες διάπλασης, χαμηλή ενδομήτρια ανάπτυξη, χαμηλό βάρος γέννησης και μικροκεφαλία).

Ο κίνδυνος περίπου 6% συγγενών διαμαρτιών της διάπλασης πρέπει να αντιμετωπιστεί με ενημέρωση δική μας προς τη γυναίκα, πρώιμη χορήγηση φυλικού οξέος, συμπλήρωμα Vit. D (τα φάρμακα μπλοκάρουν τη μετατροπή της “ανεργούς” Vit. D σε ενεργό (1,25 - διυδροξυχοληκαλσιφερόλη) και τελικά, όπως βιβλιογραφικά αναφέρεται, να χρησιμοποιούνται οι νεότεροι παράγοντες, που τώρα είναι σε φάση κλινικής δοκιμής I-II στον άνθρωπο.

Οι νεογνικές επιπλοκές είναι πρώτιστα η αιμορραγία (οφείλεται σε εξάντληση των εξαρτώμενων από τη Vit. K παραγόντων σχηματισμού θρόμβου από ορισμένα φάρμακα, με ανταπόκριση, όμως, σε inj. Vit. K στη γέννηση, συμπτώματα απόσυρσης από φάρμακα και δυσκολίες σίτισης Το

κλινικό δίλημμα είναι ότι οι έγκυες γυναίκες χρειάζονται οπωσδήποτε φάρμακα. Ύψιστο καθήκον και ευθύνη είναι να ενημερώσουμε έγκαιρα, με σαφήνεια, υπομονή και πειθώ για τους κινδύνους έναντι των οφελών και πρέπει να είμαστε σε εγρήγορση όσον αφορά την πρωτοβάθμια παρακολούθηση της γυναίκας. Σε συνεργασία με το νευρολόγο πρέπει να επιμείνουμε, εκτός και αν είναι αδύνατο, ώστε η γυναίκα να παίρνει τη χαμηλότερη αποτελεσματική δόση ενός μόνον παράγοντα.

Συμπερασματικά –και πέρα από κακοτοπιές της καθημερινής ελληνικής πραγματικότητας– ο ρόλος μας σ' αυτό το κοινωνικό κατ' αρχήν πρόβλημα θα πρέπει να είναι αυτοπεποιθησιακά καταλυτικός και σταθερός. Η θεραπεία της ασθε-

νούς με το φάρμακο που ελέγχει καλύτερα τις κρίσεις της, είναι ζωτικής σημασίας. Με βελτιωμένη προγεννητική ενημέρωση, ο ύψιστος ρόλος μας και η δική μας αμέριστη βοήθεια (θεραπείες για τη στειρότητα και την πάθηση από ειδικούς), θα καταφέρουν ώστε η μεγάλη πλειονότητα των γυναικών να μείνουν έγκυες και να χαρούν το ύψιστο δώρο και την τιμή να φέρουν στον κόσμο ένα παιδί. Υπάρχουν εξελιγμένες τεχνικές εξέτασης, που μπορούν να εντοπίσουν έγκαιρα τους παράγοντες κινδύνου για το έμβρυο, ενώ οι γνώσεις μας και η θέλησή μας θα δώσουν στις τεχνικές φροντίδες ανάνηψης και άμεσης περιποίησης του παιδιού, τον καλύτερο οιωνό για τη ζωή του μαζί μ' ένα μαγικό αριθμό 90%.

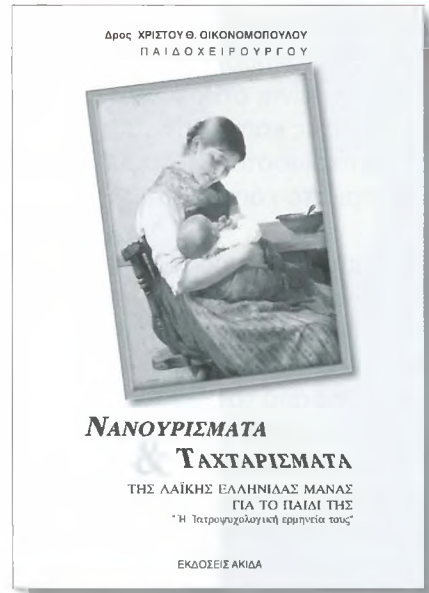
Συνάδελφοι,

Όπως ήδη έχετε διαβάσει σε προηγούμενα τεύχη του "ΕΛΕΥΘΩ", κυκλοφόρησε από τις Εκδόσεις "ΑΚΙΔΑ" Α. ΜΑΚΡΗ και για λογαριασμό του Συλλόγου μας το βιβλίο:

**"ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑΧΤΑΡΙΣΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΑΣ ΜΑΝΑΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ"**

του Παιδοχειρουργού-Συγγραφέα Δρος Χρίστου Θ. Οικονομόπουλου. Η έκδοσή του έχει μεγάλη πολιτιστική αξία και αναβιώνει την παράδοσή μας. Έχει άμεση σχέση με το επάγγελμά μας και με παραστατικότητα και σοφία μάς δίνει εικόνες του παρελθόντος, που ευχόμαστε να τις ξαναζήσουμε

στο μέλλον. Για τους συνάδελφους η τιμή πωλήσεώς του έχει ορισθεί στις 3.000 δρχ. και οι εισπράξεις θα ενισχύουν το ταμείο του Συλλόγου μας, με την προοπτική να πραγματοποιηθούν και άλλες αξιόλογες όπως αυτή έκδοσεις.

Η Μαία και το κάπνισμα

Ελένη Σαμαριτάκη, Μαία, Πρόεδρος του Σ.Ε.Μ.Α., Καθηγήτρια Εφαρμογών ΤΕΙ Αθήνας, Master "Public Health".

Τον περασμένο Μάρτιο συμμετείχα σε συνάντηση, που οργανώθηκε από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας στη Στοκχόλμη, στη Σουηδία. Η πρόσκληση ήταν προσωπική μαζί με της νοσηλεύτριας κ. Κάρλου. Το θέμα ήταν: "European Nurses and Midwives Against Tobacco".

Στη συνάντηση αυτή συζητήθηκαν τρόποι και δραστηριότητες ώστε οι μαίες και οι νοσηλεύτριες να μειώσουν το ποσοστό του καπνίσματος στην Ελλάδα, που, δυστυχώς, αυξάνεται συνεχώς με δύο ανησυχητικά χαρακτηριστικά: το ένα είναι ότι όλο και περισσότερες γυναίκες καπνίζουν και το άλλο, ότι όλο και περισσότερο μικρότερες ηλικίες εθίζονται στο κάπνισμα.

Αντίθετα, η Σουηδία πέτυχε σε μερικές κοινωνικές ομάδες να μειώσει το ποσοστό των καπνιστών μέχρι και 13%, κι αυτό το πέτυχαν οι νοσηλεύτριες και οι μαίες μέσα από το πρόγραμμα της πρόληψης, που τους έχει ανατεθεί από το κράτος τα τελευταία χρόνια. Επειδή δεν είναι δυνατό να σας αναφέρω καθετί που έχει γίνει, ο Σύλλογός μας έχει δεσμευθεί να πραγματοποιήσει ένα σεμινάριο για ενημέρωση των μαιών-μαιευτών και των σπουδαστών Μαιευτικής.

Δυστυχώς, όλο και περισσότερες Ελληνίδες μαίες καπνίζουν, ενώ στο Συνέ-

δριό μας, τον Ιούνιο του 2000, το γεγονός αυτό έκανε αλγινή εντύπωση στην Miss Routh Ashton, εκπρόσωπο της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών (ICM).

Από την εμπειρία μου στις ευρωπαϊκές συναντήσεις αλλά και στα διεθνή συνέδρια, ελάχιστες μαίες, έως καθόλου, καπνίζουν και ποτέ στο χώρο δουλειάς ή στις συναντήσεις. Στην Ελλάδα κάθε χρόνο όλο και περισσότεροι σπουδαστές της Μαιευτικής καπνίζουν και επειδή οι χώροι διαμονής για τα μαθήματα είναι ακατάλληλοι, η εικόνα είναι χειρότερη από απαράδεκτη.

Όλοι μας γνωρίζουμε πως μόνο στην Ελλάδα καπνίζουν στους χώρους του Νοσοκομείου ή στα Κέντρα Υγείας, που έχουν επισκεφθεί όχι μόνο ασθενείς και συγγενείς, αλλά κυρίως ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό.

Σε μεγάλο νοσοκομείο της Αθήνας για τρός κινήθηκε απειλητικά εναντίον μας, όταν στο χώρο της εκπαίδευσης των σπουδαστών τού ζητήσαμε να μην καπνίζει μπροστά στους ασθενείς. Γιατροί, νοσηλεύτριες, μαίες, πρακτικές, νοσοκόμοι και βοηθητικό προσωπικό, όλοι καπνίζουν ασύδοτα στους ιερούς χώρους που νοσηλεύονται ασθενείς και γίνονται παράδειγμα ανεύθυνων ατόμων και κάκιστο πρότυπο προς μίμηση.

Μέσα από αυτές τις γραμμές ζητώ να συνεργαστούμε υπεύθυνα και συλλογικά, τώρα που και η ηγεσία του Υπουργείου Υγείας λέει ότι θέλει να αλλάξουν τα "κακώς κείμενα". Παρακαλώ να γράψετε στο Σύλλογό μας τις απόψεις, τις σκέψεις και τις προτάσεις σας, ώστε μαζί να οργανώσουμε πανελλαδικά προγράμματα.

Προτείνω να ξεκινήσουμε από τους εαυτούς μας, να δραστηριοποιηθούμε στους χώρους δουλειάς μας και να πάρουμε με το μέρος μας την πλειοψηφία,

ώστε να αναγκαστεί η μειοψηφία όσων καπνίζουν να αλλάξουν στάση ζωής, συμβάλλοντας έτσι στην προαγωγή της υγείας όλων μας, ιδιαίτερα δε της μάνας-παιδιού. Γνωρίζουμε πως το κάπνισμα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης είναι επικίνδυνο να βλάψει και τη μητέρα και το έμβρυο.

Για το θέμα αυτό θα ασχοληθούμε λεπτομερέστερα σε επόμενο τεύχος του περιοδικού μας, εμπλουτίζοντας τις γνώσεις μας για τις βλαπτικές επιπτώσεις από το κάπνισμα.

Φωτογραφία από τη συνάντηση στη Στοκχόλμη. Είναι παιδιά Δημοτικού Σχολείου που συμμετέχουν στις δραστηριότητες της αντικαπνιστικής εκστρατείας, που γίνεται από μαίες και νοσηλεύτριες.

Μαία, Μαιευτής και Οικογενειακός Προγραμματισμός στην Ελλάδα

(Εισήγηση στο 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μαιών-Μαιευτών - 2, 3 και 4 Ιουνίου 2000).

Χρήστος Παπαχρήστος, Μαιευτής-Διεθνολόγος, Ταμίας Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α.

Μιάς και το παρόν 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μαιών-Μαιευτών έχει ως σκοπό την καταγραφή της θέσης των μαιών-μαιευτών στον επαγγελματικό τους χώρο και, φυσικά, τη θέση που κατέχουν στην ελληνική κοινωνία και πραγματικότητα, κρίναμε αναγκαίο να καταγράψουμε και το ρόλο τους στο θεσμό του Οικογενειακού Προγραμματισμού, που αισίως κλείνει τα 20 χρόνια του στην Ελλάδα. Σ' ένα θεσμό που ανήκει στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας και που στον ελλαδικό χώρο λειτουργεί με σοβαρές αποκλίσεις από τον πρωταρχικό του σκοπό, όπως και με προβλήματα, που χρειάζονται άμεσες και οριστικές λύσεις.

Σ' ένα θεσμό που δημιουργήθηκε για να αγκαλιάζει όλες τις ηλικίες, πρωταρχικά, όμως, τους νέους, που ως στόχο έχει την προαγωγή και προάσπιση της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής τους υγείας.

Σ' αυτή την εισήγηση κρίνω απαραίτητο να αναφέρω την πολύτιμη βοήθεια, την κατάθεση γνώσεων καθώς και τον προβληματισμό της μαίας κ. Αναστασίας Χάλιου, η οποία με βοήθησε τόσο στον Οικογενειακό Προγραμματισμό –και συγκεκριμένα στα Κέντρα Ο.Π.– όσο και στην πολιτική του Μητρικού Θηλασμού, μέσα από τη θέση-κλειδί που κατέχει στο Υπουργείο Υγείας, δηλαδή σε έναν από τους υπεύθυνους φορείς της πολιτικής

του κράτους. Η κ. Χάλιου είναι το πρόσωπο που καθοδηγεί και προσπαθεί να επιλύει τα πολύπλοκα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν όσοι και όσες ασκούν την πολιτική του Οικογενειακού Προγραμματισμού στα Νοσοκομεία και Κέντρα Υγείας όλης της χώρας.

Ο Ο.Π. και συγκεκριμένα η θεσμοθέτησή του στη χώρα μας καθυστέρησε σημαντικά, αν υποθέσουμε ότι ο Ο.Π. υπάρχει θεσμοθετημένος από τον Ο.Η.Ε. και την Π.Ο.Υ. από το 1970. Αυτό πρέπει να αποδοθεί στη σύγχυση, που επικράτησε σχετικά με τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η εφαρμογή του προγράμματος σε μια χώρα, που κύριο χαρακτηριστικό της έχει τη μείωση της αναπαραγωγικότητας.

Από σχετικές έρευνες είναι γνωστό ότι τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη ρύθμιση της γονιμότητας, δεν είναι αποτελεσματικά. Αυτό έχει ως συνέπεια τη μεγάλη συχνότητα των εκτρώσεων (πάνω από 150.000 το χρόνο). Έτσι, ο Ο.Π. καλείται να βοηθήσει σημαντικά στην αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, ιδιαίτερα μετά την αποποινικοποίηση της έκτρωσης με το νόμο 1609/1986.

Από την εμπειρία και άλλων κρατών γνωρίζουμε ότι η εφαρμογή του Ο.Π. δεν θα επιταχύνει τη μείωση της αναπαραγωγικότητας, γιατί αυτή εξαρτάται από δέσμη κοινωνικοοικονομικών και άλλων παραγόντων. Αντίθετα, μπορεί να επη-

ρεάσει θετικά τη γεννητικότητα με την αποφυγή δευτεροπαθών στειρώσεων, που συχνά ακολουθούν τις εκτρώσεις.

Η ορθή αυτή τοποθέτηση του ρόλου του Ο.Π. στα πλαίσια του δημογραφικού μας προβλήματος, αλλά και των διεθνών συγκυριών, οδηγούν στην επίσημη αποδοχή του θεσμού εκ μέρους της πολιτείας, που εκφράζεται με το νόμο 1036/1970, αρ. 1 και το συμπληρωματικό νόμο 1397/1983, αρ. 22.

Σύμφωνα μ' αυτούς τους νόμους:

1. Το κράτος μεριμνά για τη διάδοση και την πρακτική εφαρμογή των σύγχρονων γνώσεων στα θέματα γενετικής και Ο.Π.

2. Η εκπαίδευση στα επαγγέλματα υγείας (στα οποία υπάγονται και οι μαίες-μαιευτές), η ενημέρωση του ευρύτερου κοινού και η πρακτική εφαρμογή γίνονται από υπεύθυνα κρατικά όργανα, που ορίζονται από τον Υπουργό Υγείας μετά από γνώμη του Κ.Ε.Σ.Υ.

3. Οι αντίστοιχες υπηρεσίες και ο εργαστηριακός έλεγχος παρέχονται στα Νοσοκομεία του Ν.Δ. 2592/1953 και τα Κέντρα Υγείας, που υπάγονται σ' αυτά.

Βάσει αυτών και των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων του τμήματος Μαιευτικής της ΣΕΥΠ (του 1989), οι μαίες και οι μαιευτές με βάση τις εξειδικευμένες επιστημονικές και πρακτικές (κλινικές) γνώσεις τους, ασχολούνται είτε αυτοδύναμα, είτε σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες με την οργάνωση και εφαρμογή του Ο.Π. και την υγειονομική εκπαίδευση ατόμων ή ομάδων σε θέματα της ειδικότητάς τους.

Οι μαίες και οι μαιευτές μπορούν να ασχοληθούν στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, σε κέντρα και τμήματα Ο.Π. των Κέντρων Υγείας Περιφερειακών Ιατρείων, Αγροτικών Ιατρείων, Υγειονομικών Σταθμών, Μαιευτικών-Γυναικολογι-

κών Ιατρείων ΙΚΑ, Π.Ι.Κ.Π.Α., καθώς και σε άλλες δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς. Όλα αυτά υποδεικνύουν ότι ο ρόλος των μαίων-μαιευτών στον Ο.Π. στην Ελλάδα, είναι όχι μόνο πρωταρχικός αλλά και πολυδιάστατος. Έτσι, το 1983 το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας λειτουργεί τα πρώτα Κέντρα Οικογενειακού Προγραμματισμού.

Σήμερα λειτουργούν 48 περίπου Κ.Ο.Π. στην Ελλάδα (από τα οποία τα 40 λειτουργούν τακτικά στα Νοσοκομεία-Μαιευτήρια-ΙΚΑ-ΠΙΚΠΑ) και πάνω από 60 Κέντρα Υγείας, τα οποία προσφέρουν υπηρεσίες Ο.Π. στον πληθυσμό.

Όμως, τα Κ.Ο.Π. λειτουργούν με σοβαρές αποκλίσεις από τα προγραμματισθέντα από το Υ.Υ.Π., αν και αναφορικά υπάρχουν "πρότυπα" Κ.Ο.Π. Νοσοκομείων-Μαιευτηρίων, όπως το Κρατικό και το Πανεπιστημιακό Κ.Ο.Π. των Ιωαννίνων, της Καλαμάτας, της Λάρισας, των Σερρών, της Πάτρας, της Καβάλας, της Αλεξανδρούπολης, της Κομοτηνής, των Χανίων, του Ηρακλείου, της Ξάνθης, του Άργους, του Μεσολογγίου, του Βόλου, των Γιαννιτσών, του Ιπποκράτειου της Θεσσαλονίκης (που είναι και Εκπαιδευτικό Κέντρο), ενώ από την Αθήνα μόνο το "Αλεξάνδρα" (που είναι και το Εκπαιδευτικό Κέντρο ταυτόχρονα) και της Νίκαιας λειτουργούν σωστά. Φυσικά, λειτουργούν αποδοτικά και μερικά Κ.Ο.Π. του ΙΚΑ, όπως του Πειραιά, της Τριανδρίας Θεσσαλονίκης, της Πύλης Αξιού κ.ά.

Υπηρεσίες Ο.Π. δίνονται και από πάρα

πολλά Κέντρα Υγείας, όπως και πολλά Περιφερειακά Ιατρεία, όπου υπάρχουν μαίες και μαιευτές που κάνουν υπέροχη δουλειά (όπως στο Άργος Ορεστικό, στο Αμύνταιο, στη Μεσσήνη, στο Κορωπί, στο Παλαιοχώρι Χαλκιδικής κ.α.). Υπάρχουν όμως και πολλοί Δήμοι που έχουν Κ.Ο.Π. και πολλά από αυτά λειτουργούν με προσωπικό του ΠΙΚΠΑ, όπως ο Δήμος της Αργυρούπολης, του Αμαρουσίου και της Ραφήνας.

Όμως, οι μαίες και οι μαιευτές, που ασχολούνται με υπηρεσίες Ο.Π., βρίσκουν στο διάβα τους πολλά εμπόδια, που δυσκολεύουν πολλές φορές το έργο τους, όπως τα ακόλουθα:

1. Έλλειψη καθορισμού για το ποιός από τους επαγγελματίες υγείας είναι το πρώτο πρόσωπο επιλογής για την ευθύνη παροχής υπηρεσιών στον Ο.Π. ή ακόμα, ποιά είναι η διάρθρωση της ομάδας των ειδικών για τις υπηρεσίες του Ο.Π.

2. Έλλειψη στρατηγικής και εφαρμογής πρωτοκόλλου στα προγράμματα Ο.Π., ώστε να στοχεύουν στο ίδιο αποτέλεσμα.

3. Έλλειψη κέντρου αναφοράς των αποτελεσμάτων από τη λειτουργία των Κ.Ο.Π., ώστε να γίνεται αξιολόγηση (evaluation).

4. Έλλειψη ενημέρωσης γυναικών και ζευγαριών και ιδιαίτερα των νέων, για το δικαίωμα που έχουν να ζητήσουν τις υπηρεσίες του Ο.Π. από κρατικές υπηρεσίες, δωρεάν και υπεύθυνα.

5. Αδιευκρίνιστα από επιστημονικής άποψης πολλά σημεία για τις μεθόδους αντισύλληψης σε νέους, κυρίως, όμως, από νομικής κάλυψης, ιδιαίτερα για τους ανήλικους.

6. Η δυσκολία για τη χορήγηση δωρεάν αντισυλληπτικών, ακόμα και έλλειψη αντισυλληπτικού υλικού στο εμπόριο, όπως το διάφραγμα, οι σπερματο-

κτόνες κρέμες κλπ.

7. Ακαθόριστο το οικονομικό πακέτο στο Ε.Σ.Υ., που προορίζεται για τις υπηρεσίες Ο.Π., για έκδοση υλικού, εκπαίδευση επαγγελματιών υγείας, εκπόνηση προγραμμάτων.

8. Έλλειψη ερευνητικών προγραμμάτων για την αληθινή αιτία των ανεπιθύμητων κυήσεων στην Ελλάδα, που να αφορά σε ανθρωπολογική έρευνα (qualitative research).

9. Εκπαιδευτικά προγράμματα για επαγγελματίες υγείας και άλλους επιστήμονες που ασχολούνται με τον Ο.Π.

Όμως, υπάρχουν και άλλα προβλήματα που οδηγούν στην υποβάθμιση των Κ.Ο.Π. και στη συνέχεια της πολιτικής του Ο.Π., όπως:

1. Η έλλειψη προσωπικού (μαιών-μαιευτών) στα Νοσοκομεία.

2. Η έλλειψη συστηματικής παρακολούθησης και πίεσης προς τους υπεύθυνους του Υπουργείου Υγείας και των Νοσοκομείων, όπως π.χ. των προέδρων τους και των διευθυντών Νοσοκομείων κ.ά.

3. Πολλά προβλήματα συνεργασίας έχουμε και με τους Μαιευτήρες-Γυναικολόγους, που δεν συνεργάζονται με επαγγελματίες άλλων ειδικοτήτων, με συχνό φαινόμενο οι μαίες και οι μαιευτές να παροπλίζονται. Χαρακτηριστικό είναι ότι το ωράριό τους στα Κ.Υ. και στο ΙΚΑ είναι εσκεμμένα κυλιόμενο και όπως έχει αποδειχθεί δημιουργεί πρόβλημα, αφού οι προσερχόμενοι στα Κ.Ο.Π. δεν βρίσκουν το πρόσωπο με το οποίο ξεκίνησαν να συζητούν το πρόβλημά τους, αποθαρρύνονται και τα αποτελέσματα δεν είναι τα προσδοκώμενα.

4. Επίσης, μέχρι σήμερα δόθηκε βαρύτητα στην αντισύλληψη, γεγονός που φυσικά πηγάζει και διευκολύνει πολύ τους Μαιευτήρες-Γυναικολόγους.

5. Υπάρχουν, φυσικά, μαίες και μαιευτές που δεν ενδιαφέρονται προσωπικά για την προώθηση του Ο.Π., και αυτός είναι ένας σοβαρός λόγος που αυτός ο θεσμός δεν έχει λάβει τη θέση που του ανήκει.

Ας αφήσουμε, όμως, τα εμπόδια και τα προβλήματα που απασχολούν καθημερινά όλους αυτούς που ασχολούνται με την πολιτική του Ο.Π. –που σίγουρα είναι πάρα πολλά– και ας περάσουμε στις προτάσεις και τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν από όλους μας, έτσι ώστε να τονιστεί ότι στόχος του Ο.Π. είναι όχι μόνο η απόκτηση επιθυμητών παιδιών, αλλά και υγιών παιδιών.

Εάν, σύντομα, δεν ληφθούν μέτρα, τότε όλο το δίκτυο του Ο.Π., που με τόσα έξοδα και προσπάθειες δημιουργήθηκε, θα καταρρεύσει τελείως.

Έτσι, προτείνονται τα ακόλουθα:

1. Να αξιοποιηθούν τα μεγάλα Κ.Ο.Π., που υπάρχουν ήδη στα νοσοκομεία, για την κάλυψη όλων των αναγκών με την πλήρη στελέχωση αυτών, έτσι ώστε να δίνονται καλύτερες συμβουλές για:

- τον προγραμματισμό της οικογένειας,
- την αντιμετώπιση των γενετικών και ενδομήτριων νοσημάτων και
- την αντιμετώπιση προβλημάτων γονιμότητας με:

α) Μαιευτήρα-Γυναικολόγο, γνώστη των σύγχρονων μεθόδων τεχνητής γονιμοποίησης,

β) Γενετιστή,

γ) Μαία-Μαιευτή και Επισκέπτρια-τη Υγείας, εκπαιδευμένους στον Ο.Π.,

δ) Κοινωνικό Λειτουργό και

ε) Γραμματεία.

2. Να εκπαιδεύονται καλύτερα τα στελέχη στα Εκπαιδευτικά Κέντρα, δηλαδή να επαναλειτουργήσει το μοντέλο εκπαίδευσης των 3 (τριών) εβδομάδων (2 εβδομάδες Πρακτική και 1 εβδομάδα Θεωρία).

3. Απαραίτητη κρίνεται, επίσης, η συνεχής εκπαίδευση των στελεχών των Κ.Ο.Π. σε πολυποίκιλα κοινωνικά θέματα, έτσι ώστε να χρησιμοποιηθούν ως εκπαιδευτές Σεξουαλικής Αγωγής και Υγείας.

4. Η ομάδα του Ο.Π. πρέπει να είναι διεπιστημονική, για την πολύπλευρη λύση των προβλημάτων.

5. Απαραίτητη κρίνεται η ευαισθητοποίηση των υπευθύνων στους χώρους εργασίας (Πρόεδρος, Δ/ντές Νοσοκομείων, Κ.Υ., ΙΚΑ, ΠΙΚΠΑ).

6. Επέκταση του προγράμματος του Οικογενειακού Προγραμματισμού:

α) Σε κάθε Νομαρχιακό Νοσοκομείο να λειτουργεί Κ.Ο.Π.

β) Σ' όλα τα Κ.Υ. να παρέχεται συμβουλευτική και ανάλογες υπηρεσίες Ο.Π.

γ) Με προγραμματικές συμβάσεις να επεκταθεί ο θεσμός στους Δήμους, έτσι ώστε να λειτουργούν αυτόνομα.

7. Σύνδεση του Ο.Π. με προγράμματα πρόληψης γενετικών ενδομήτριων νοσημάτων, καθώς και της Εξωσωματικής Γοιμοποίησης.

8. Ανάπτυξη της Περιγεννητικής Φροντίδας, μέσα από την ενημέρωση των νέων γονέων από τα στελέχη του Ο.Π.

9. Κατάρτιση προγραμμάτων του προσωπικού των Κ.Ο.Π. ή των Κ.Υ. με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, έτσι ώστε να επισκέπτονται καταυλισμούς αθίγγανων ή και άλλων μειονοτήτων και να τους ενημερώνουν σε θέματα Ο.Π.

10. Συνεργασία του προσωπικού των Κ.Ο.Π. ή των Κ.Υ. με τους Δήμους και την εκκλησία, έτσι ώστε να αποστέλλεται έντυπο υλικό και κάλεσμα για ενημέρωση σε θέματα Ο.Π., στα νεαρά παντρεμένα ζευγάρια.

11. Καλύτερη θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση των σπουδαστών της Μαιευτικής στα ΤΕΙ και, επίσης, να μην επικεντρώνεται η εκπαίδευσή τους μόνο στις μεθόδους αντισύλληψης (αναφορά στο τί γίνεται, π.χ. 1 ώρα την εβδομάδα θεωρία στο 6ο Εξάμηνο και μόνο 1 ημέρα κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους εξάσκησης επισκέπτονται το Κ.Ο.Π. του "Αλεξάνδρα").

12. Δημιουργία ομάδας νέων μαιών και μαιευτών και εκπαίδευσή τους στον Ο.Π., έτσι ώστε νέοι να ενημερώνουν άλλες ομάδες νέων.

13. Για την ενημέρωση του κοινού σε θέματα Ο.Π. προτείνονται:

α) Η οργάνωση Νομαρχιακών Σεμιναρίων από κατάλληλο εκπαιδευμένο προσωπικό με την ευθύνη του Υπουργείου

Υγείας και Πρόνοιας.

β) Η οργάνωση ενημερωτικών εκπομπών από το ραδιόφωνο και την τηλεόραση (σε ώρες μεγάλης ακροαματικότητας), σε θέματα που θα καλύπτουν όλη τη θεματολογία του Ο.Π.

γ) Η οργάνωση από όλα τα Μ.Μ.Ε. ανοιχτών ελεύθερων συζητήσεων μεταξύ ειδικών.

δ) Η δημιουργία και προβολή ολιγόλεπτων μηνυμάτων για τον Ο.Π., προσαρμοσμένη στη νοοτροπία του κοινού.

ε) Οι γυναικείες οργανώσεις, οι σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων και τα ανοιχτά Πανεπιστήμια θα πρέπει να ενεργοποιηθούν, ώστε να συμβάλουν στην προσπάθεια αυτή, πάντα, όμως, μέσα στο πνεύμα της αρχής της ενιαίας αντίληψης στα θέματα Ο.Π.

Όλα αυτά, ίσως και περισσότερα, είναι τα μέτρα που θα πρέπει ο καθένας να λάβει υπόψη, έτσι ώστε ο θεσμός του Ο.Π. να προαχθεί και να εφαρμοσθεί από άκρη σε άκρη στην Ελλάδα. Επίσης, η μαία και ο μαιευτής θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν το βαθμό προσφοράς και εθελοντισμού, που ζητά η εφαρμογή του Ο.Π. στην πράξη.

Τέλος, αγγίζοντας σήμερα την τρίτη πλέον δεκαετία της ύπαρξης του Ο.Π. ως θεσμού και πρακτικής στην Ελλάδα, πρέπει όλοι μας να συνειδητοποιήσουμε την ευθύνη που βαραινεί τις μαιευτικές πλάτες μας όσον αφορά την προαγωγή του Ο.Π., στα πλαίσια φυσικά της προαγωγής της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, όπως, επίσης, πρέπει να κατανοήσουμε ότι ο Ο.Π. είναι το κοινωνικό πρόσωπο και το προπύργιο της Μαιευτικής καθώς και όλων των Επαγγελματιών Υγείας, που έχουν σαν έμβλημα ύπαρξης την προάσπιση της Σεξουαλικής και Αναπαραγωγικής Υγείας του πληθυσμού.

Λογογραφικό Λεξικό της Ελληνίδας Μамής

Δρ Χρίστος Θ. Οικονομόπουλος, Παιδοχειρουργός.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

σταχτοβεντούζα, η, στάχτη με λάδι, παρασκευάσμα της μамής για τους υστερόπονους της λεχώνας. Η μамή αφού τα ζεστάνει, τα βάζει σε πανί και τα τοποθετεί στην κοιλιά της λεχώνας.

στείρα, η, η γυναίκα που δεν τεκνοποιεί. Η θέση της στην παραδοσιακή κοινωνία, είναι υποδεέστερη από τις άλλες γυναίκες που έχουν τεκνοποιήσει. Επίθετα για τη στείρα: Άτεκνη, άχρηστη, ακληριάρα, χ(γ)ρουσουζα, άκαρπη, απρόκοπη, αχαιΐρευτη, μαρμάρα, στέρφα, κουσουρω, στεροκάτσκαδο, άβια (α και βίος), καταραμένη, αφορισμένη, αργουβέλα, σπαγγοραμένη, σπουρίτσα, άκαρπο ξύλο, μούλαρα, περιφρονημένη, άσμιγη, κισύρα, άπονη, στερόγα, αλειτούργητη, ακλερήτισσα, απαίδευτη, στριμμένη, δύστροπη, κακιά, σκουλάδα, έρημη, ξεροκέφαλη, ανίκανη, φαρμασώνα (άκληρη και κακιά).

στειράχνισμα, το, η πράξη της μамής, που αχνίζει με βρασμένα ιαματικά βότανα τα γεννητικά όργανα μιας στείρας γυναίκας, για να συλλάβει παιδί.

στειροβότανο, το, το βότανο «άγχουσα», που αν το φάει η γυναίκα θα μείνει στείρα. Το στειροβότανο το δίνουν οι κακές μάγισσες, για να στερήσουν την ευτυχία μιας γυναίκας να αποκτήσει παιδιά. Επίσης, στειροβότανο παίρνει ή ίδια η γυναίκα για εθελουσία στείρωση.

στειροθυλίκι, το, κόκκινη ζώνη με τρεις ένθετους σταυρούς. Την κατασκευάζει η μамή και τη δίνει να τη φορούν οι στείρες, για να συλλάβουν παιδί.

στειρολείτουργο, το, ειδική λειτουργία

που κάνει η στείρα γυναίκα σε ερημοκλήσια: «Ανοίγει τα εξωκκλήσια, για να ανοίξει και η μήτρα της».

στειρολογήματα, τα, τα γιατροπορέματα που κάνει η μамή στην άτεκνη γυναίκα, για να θεραπεύσει τα πιθανά αίτια της στείρωσής της.

στειρομάραζο, το, ραβδί το οποίο καταλήγει σε δύο οριζόντια άκρα. Την Πρωτοχρονιά, με οδηγία της μамής τα παιδιά πάνε σε σπίτια που υπάρχει στείρα γυναίκα και τη χτυπούν ελαφρά στην κοιλιά με την ευχή «πολλά παιδιά». Αυτή τα δέχεται με ευχαρίστηση, γιατί είναι λαχταρισμένη για παιδιά, τα φιλοδωρεί και στέλνει δώρα και φαγώσιμα στη γρια-Μπάμπω, που τα πρόσταξε να της ευχηθούν.

στειροπήδημα, το, μαγική πράξη που κάνει η λεχώνα, η οποία με την εντολή της μамής πηδά τρεις φορές μια στείρα γυναίκα, για να πιάσει κι αυτή παιδί.

στείρωση, η, η κατάσταση που προκαλεί ακαρπία, αγωνία. Λέγεται και στείροτητα.

στειροσύνη, η, η πρωτοπαθής στείρωση της γυναίκας. Λέγεται και κακιά στείρωση, γιατί δεν θεραπεύεται ποτέ.

στελιάρικο, το, το αρτιγέννητο που έχει μεγάλα και γερά άκρα.

στενά, τα, η έξοδος από τον κόλπο της πρωτάρας γυναίκας.

στενόπορη, η, η γυναίκα με στενή λεκάνη και στενά γεννητικά όργανα. Συνήθως είναι δύστοκη.

στερνοβύζι, το, το τελευταίο τέκνο: «Τούτο το παιδί είναι το στερνοβύζι μου και τό'χω καλομαθημένο».

στερνογέννι, το, το υστερότοκο τέκνο.

στερνογόνοι, το, το τελευταίο παιδί.

στερνό, το, το ύστερο, ο πλακούντας.

στερνοκλάδι, το, το τελευταίο παιδί της μάνας.

στερνοκούκι, το, το υστερότοκο παιδί.

στερνοπούλι, το, το υστερογενές τέκνο, το στερνοπαίδι.

στέρφα, η, η γυναίκα που έχει έμμηνα αλλά είναι στείρα.

στερφοβότανο, το, 1) το φυτό αμάραντος, που όταν το φάει η γυναίκα γίνεται στείρα, 2) επίσης, το φυτό άγχουσα.

στεφανόπονος, ο, ο πονοκέφαλος των κοριτσιών κατά την εφηβεία, που σκέπτονται όλο το στεφάνι του γάμου.

στηθογόνατη, η, η επίτοκος κατά την ώρα της εξώθησης του παιδιού.

στηθοπάνι, το, ο στηθόδεσμος.

στηθόπανο, το, το μαντήλι με το οποίο έζωναν τους μαστούς στον απογαλακτισμό, για να μειωθεί το γάλα.

στίγγα, η, το κορίτσι που γεννήθηκε με οφθαλμοχειλιοεσχιστία. Το αγόρι λέγεται στιγγός.

στίμμα, το, το στίγμα, το σφάλμα μιας νέας, που έμεινε έγκυος από παράνομο δεσμό.

στοιχείό, το, φανταστικό δαιμόνιο που βλάπτει τις λεχώνες και τα βρέφη.

στοιχείόκουπα, η, κούπα από αρχαίο τάφο. Είναι σκεύος της μαμής, πιστεύεται δε ότι είναι στοιχειωμένη και όταν μια λεχώνα, που αιμορραγεί, πιεί αμίλητο νερό απ' αυτή, τότε αμέσως σταματά η αιμορραγία. Είναι είδος αιματοστάτη (εργαλείο της μαμής).

στούβες, οι, οι άχνες από βρασμένο μαυροσήσαμο με γάλα, για θεραπεία της στείρωσης.

στράτες, οι, τα έμμηνα.

Στρίγγλα, η, κακό γυναικείο φάντασμα, που βλάπτει τις έγκυες και αποβάλλουν.

στριγγλάκι, το, το πρόωρο βρέφος που

πέθανε η μάνα του στον τοκετό. Λέγεται και βόμπυρας ή μπόμπυρας.

στριγγλούδι, το, το βρέφος που συνεχώς κλαίει με υψίφωνες κραυγές.

στριγγλορουφισμένη, η, η έγκυος που απέβαλε και αιμορραγεί μέχρι εξαντλήσεως.

στριγγλόχορτο, το, το φυτό «ελλέβορος». Λέγεται και στριγγόχορτο.

stroγγυλοβύζα, η, η μάνα με μεγάλους μαστούς, αλλά ψιλές κοντές ρώγες, που τη δυσκολεύουν να θηλάσει.

στρώμα, το, το ύστερο, το ακόλουθο, ο πλακούντας.

Στυλιανός, Άγιος, ο, Άγιος, προστάτης των εγκύων. Στελιώνει (στερεώνει) το παιδί στη μήτρα. Επίσης, είναι προστάτης των νεογέννητων.

στυλοτέρι, το, ειδικό σπάργανο-πάνα, που το τοποθετούν εμπρός από το αιδοίο του βρέφους για τα ούρα.

στυλώματα, τα, πρακτικά φάρμακα που δίνει η μαμή στις στείρες, για να συλλάβουν παιδί.

σύγιση, η, η μάνα που πεθαίνει στον τοκετό μαζί με το παιδί.

συγκαήλωμα, το, ο συνεχής πυρετός.

σύγκαμα, το, η δερματίτιδα που προξενείται από την αμμωνία των ούρων των βρεφών, το παράτριμμα.

συγκόρμισσα, η, η δεύτερη σύζυγος του άνδρα, την οποία παίρνει για να αποκτήσει παιδί, ενώ διατηρεί και την πρώτη σύζυγο, που είναι στείρα.

σύγκρια, η, η συμμερίσσα, η σύντροφος που έχει με μια άλλη γυναίκα τον ίδιο νόμιμο σύζυγο, όταν η πρώτη είναι στείρα. Λέγεται και συγκόρμισσα.

συγύρισμα, το, οι πρώτες περιποιήσεις της λεχώνας από τη μαμή.

συγχωρετική, η, η ευχή που διαβάζει ο ιερέας στον τάφο λεχώνας, που πέθανε κατά τον τοκετό ή μετά από αυτόν.

σुकία, η, δένδρο που έχει μαγικές ιδιό-

τητες στα φύλλα του για τη μαμή. Η μαμή κάνει συκομαντεία, για να δει το γένος του εμβρύου.

σύλληψη, η, η γονιμοποίηση της γυναίκας, το «πιάσιμο του σπόρου», η εγκυμοσύνη.
συλληψεύγομαι, συλλαμβάνω παιδί, καθίσταμαι έγκυος.

συμμάζωμα, το, το τρίψιμο της κοιλιάς της εγκύου από τη μαμή.

συμμέρισμα, το, η λοχεία του συζύγου (αρρενολοχεία). Εθιμική τελετουργία, όπου ο σύζυγος με διαταγή της μαμής κατακλίνεται μετά τον τοκετό και προσποιείται ότι είναι λεχώνα, για να συμπάσχει και να συμμερίζεται τη σύζυγό του.

συμμοίρισα, η, η μάνα που έχει την ίδια κακοτυχία με άλλη μάνα, που έχασε κι αυτή το παιδί της στον τοκετό.

Συμγόιορτα, τα, οι γιορτές των πρώτων τριών ημερών του Φεβρουαρίου (γιορτές σημαδιών): Αγίου Τρύφωνα, Υπαπαντής και Αγίου Συμεών. Τις ημέρες αυτές οι έγκυες απαγορεύεται να κάνουν οποιαδήποτε εργασία, για να μη γεννηθεί «σημειωμένο» το παιδί. Λέει η μαμή:

*«Ο Τρύφωνας τρίβει τα κόκαλα,
η Παναγιά τα πλάθει
και ο Συμεών τα σημειώνει».*

συνακόλουθο ή υστερνό, το, ο πλακούντας, το ύστερο, το ακόλουθο, αυτό που ακολουθεί το παιδί: «*Το συνακόλουθο δεν έπεσε ακόμα*». Για να αποκολληθεί και να πέσει, η μαμή δίνει στην επίτοκο μια φιάλη ή ένα φλασκί στο οποίο φυσά με δύναμη. Αν δεν αποκολληθεί, θεωρείται ότι δεν ολοκληρώθηκε ο τοκετός, η δε γυναίκα κινδυνεύει να πεθάνει από αιμορραγία ή επιλόχειο πυρετό.

συνάλλαμα, το, η εθιμική πράξη της μαμής για την υγεία της λεχώνας και του βρέφους της, κατά την οποία αλλάζει μαζί τα ρούχα της μάνας και του παιδιού στις 9, στις 20 και στις 40 ημέρες μετά τον τοκετό.

συναπάντημα, το, 1) όταν δύο θηλάζουσες μανάδες συναντηθούν τυχαία, η συνάντηση θεωρείται δυσσιώνη αν δεν καθίσουν πλάτη-πλάτη να θηλάσουν τα βρέφη τους λέγοντας: «*εσύ το γάλα σου κι εγώ το δικό μου*». 2) Την Πρωτοχρονιά η μαμή στέλνει ένα αγόρι στο σπίτι της εγκύου για το καλό ποδαρικό, για να γεννήσει αγόρι. Το ίδιο κάνει και για τη στείρα, για να αποκτήσει παιδί. 3) Η τυχαία συνάντηση το πρωί στο δρόμο, θεωρείται από την έγκυο ότι έχει μαγική δύναμη. Αν συναντήσει παιδί, είναι καλός οιωνός, αν συναντήσει παπά ή άκληρη ή μονόφθαλμο ή κουτσό ή τυφλό ή χήρα, τότε είναι κακός οιωνός και γυρίζει πίσω στο σπίτι της.

συνήθεια, η, η περίοδος των εμμήνων.

συνήλικα, τα, τα παιδιά που γεννήθηκαν την ίδια ημέρα.

συντρόφι, το, 1) ο πλακούντας, το ύστερο, αυτό που συντροφεύει το παιδί και έρχεται αμέσως μετά τον τοκετό, 2) το βρακί της εγκύου.

συντύλιμα, το, το σεντονάκι με το οποίο η μαμή τυλίγει για πρώτη φορά το νεογνό και το παραδίνει στη μητέρα του: «*Συντύλισσα το παιδί και το παραδίνω στην αγκαλιά σου. Καλορίζικο και καλά θρέμματα!*».

συρτικά, τα, τα υποχρεωτικά λοιμώδη νοσήματα των παιδιών.

συχαιριάτης, ο, αυτός που φέρνει χαρποιοό είδηση. Στη γέννα αναγγέλλει τη γέννηση αγοριού στον πατέρα και παίρνει τα συχαρίκια=νομίσματα ή δώρα. Συχαριάτισσα=η μαμή.

συχαιρίκια, τα, τα δώρα που δίνονται από τον ενδιαφερόμενο, στον αναγγέλλοντα μια ευχάριστη είδηση, π.χ. το γένος του παιδιού στη γέννα. Όταν είναι αγόρι, τα συχαρίκια στη γέννα τα λέει η μαμή και φιλοδωρείται γενναία.

σφάχτης, ο, ο οξύς πόνος, το σφαγίο, οι πρώτες ωδίνες στις πρωτάρες.

σφιριδισμένο, το, το πολύ πικρό γάλα, που δύσκολα θηλάζεται από το βρέφος λόγω συμφόρησης των μαστών.

σφολιάστρα, η, το γυναικείο αιδοίο.

σφοντοήλνα, η, η θηλαία άλω με τα επάρματα των οσμηγόνων αδένων της θηλάζουσας μάνας. Η οσμή της άλω έλκει το βρέφος για τον πρώτο θηλασμό.

σφοντύλι, το, εκτός από το σφοντύλι της ατράκτου υπάρχουν 40 ειδών σφοντύλια, που τα ονομάζουν «νεραϊδοσφόντυλα», τα οποία παρασκευάζει η μαμή από διάφορα υλικά για θεραπευτικούς σκοπούς σε παθήσεις των μαστών.

σφραγίδα, η, το σφραγιστερό για τις προσφορές στην εκκλησία. Για να προστατέψει η μαμή τη λεχώνα από αιμορραγία, μετά την έξοδο του πλακούντα τοποθετεί με πίεση τη σφραγίδα και τη ζώνει με το ζωνάρι του πατέρα. Τη χρησιμοποιεί δηλαδή ως μητροσπαστικό.

σφραγιστρέλι, το, η μικρή σφραγίδα που φτιάχνει η έγκυος στα μικρά πρόσφορα της εκκλησίας, οι λεγόμενες «παιδομανίτσες», για να μην αποβάλει στην εγκυμοσύνη.

σχιζοχειλής, ο, το παιδί που γεννήθηκε με λαγόχειλο, δηλ. η χειλεοσχιστία.

σχισόρωγα, η, η θηλή του μαστού της μάνας που φέρει ραγάδα, με αποτέλεσμα ο θηλασμός του βρέφους να γίνεται επώδυνος.

σωθικόκνητο, το, η πήλινη βεντούζα που βάζει η μαμή στην κοιλιά της λεχώνας, όταν έχει υστερόπονους ή στο βρέφος, όταν έχει κοιλιακούς πόνους.

σωκάρδι, το, το εσωκάρδιο γιλέκο που φορούν όλα τα νεογνά πάνω από το πουκάμισο και κάτω από τα σπάργανα.

T

τάζω, υπόσχομαι τάμα. Υπόσχεση, κυρίως σε Αγίους, από πρωτάρες σε δυστοκία.

ταΐζω, τρέφω, βάζω τροφή στο στόμα του

βρέφους ιδίως μετά τον απολαγακτισμό.

ταλλιάρισμα, το, 1) η έλξη της θηλής του μαστού και η επάλειψή της από τη μαμή με το σάλιο της λεχώνας, ώστε να διευκολυνθεί ο θηλασμός. Η έλξη της θηλής γίνεται εννέα φορές, για τη στύση της θηλής και την εύκολη σύλληψή της από το νεογνό. 2) Το χάραγμα στο κορμί του νεογνού από τη μαμή την ένατη ημέρα, για θεραπεία του νεογνικού ίκτερου.

τάμα, το, κάθε προσφορά ή αφιέρωμα στη μνήμη Αγίου, μετά την εκχώρηση της θείας βοήθειας. Τα περισσότερα τάματα γίνονται από έγκυες πρωτάρες κατά τον τοκετό και από στείρες γυναίκες, για να αποκτήσουν παιδί.

ταμένη, η, η γυναίκα που φοράει μαύρα για ένα χρόνο, για να στεργιώσει μέσα της παιδί.

τάξη, η, η περίοδος της έμμηνης ροής: «*Η Μαρία είναι στην τάξη της*» ή «*έχασε την τάξη της*».

τάξιμο, το, το αντικείμενο που υπόσχονται να αφιερώσουν σε Άγιο, το τάμα.

ταραμός, ο, η τάση για εμετό στην εγκυμοσύνη.

ταρνάρισμα, το, το χόρεμα του βρέφους πάνω στα γόνατα της μάνας.

ταρτάνα, η, ο πυρετός με ρίγος, στον επιλόχειο πυρετό, στην ουρολοίμωξη της λεχώνας, στην ελονοσία.

τάτουλας, ο, ο μανδραγόρας. Η μαμή τον δίνει στη λεχώνα για να τη θεραπεύσει από τους υστερόπονους.

τάφος, ο, ο λάκκος για κατάθεση νεκρού, το μνήμα. Σε επιλόχειο πυρετό, λόγω της υψηλής θνησιμότητας (95%) άνοιγαν το μνήμα της λεχώνας πριν πεθάνει

ταχινόσουπα, η, η σούπα από ταχίνι. Τη συνιστούσε η μαμή στις στείρες για να συλλάβουν γρήγορα παιδί.

ταχταρίζω, κινώ πάνω-κάτω στα χέρια το κρατούμενο βρέφος, για να το διασκεδάσω ή να το καθησυχάσω.

ταχάρισμα, το, 1) η πράξη του ταχαρίζω, 2) το τραγούδι που λέει η μάνα όταν ταχαρίζει το παιδί της.

τεκνοβολάω, τίκτω·

«*Τεκνοβώλησα δέκα παιδιά και γέμισε η γειτονιά*».

τεκνογονία, η, η γέννηση τέκνου· ρήμα τεκνογονώ.

τέκνο, το, ο γόνος, το παιδί που γεννήθηκε, το τεχθέν βρέφος: «*Έχω πέντε τέκνα του Θεού*».

τεκνοσπόριση, η, η σύλληψη παιδιού στη μήτρα.

τεκνούσα, η, η γυναίκα που κάνει ακόμη παιδιά, η πολύτεκτη μάνα. Λέγεται και παιδόουσα.

τεκνόχορτο, το, βοτάνι, είδος ορχεοειδούς που βγαίνει στα πυκνά δάση. Το τρώνε οι στείρες για να κάνουν παιδιά.

τέλαλη, η, η κακοφημισμένη κόρη, η μοιχαλίδα.

τελώνια, τα, 1) τα νεογνά που πέθαναν αβάφτιστα. Το κρίμα φέρουν η μάνα και η μαμή. 2) Τα νόθα τέκνα που πετάνε οι μανάδες τους.

τέρατα, τα, τα παιδιά που γεννήθηκαν με ασύμβατες προς τη ζωή συγγενείς διαμαρτίες της διαπλάσεως. Η μάνα που γεννάει τέρας, το διαλαλεί μαζί με τη μαμή και το ρίχνει στο λόγγο.

Τετραβάγγελο, το, το Ευαγγέλιο είναι αποτρεπτικό της δαιμονικής πείραξης της λεχώνας και του παιδιού. Η μαμή το βάζει κάτω από το μαξιλάρι της λεχώνας.

τζιόια, τα, τα αερικά που πειράζουν τις λεχώνες.

τηγανόπαιδο, το, το νεογέννητο αγόρι. Για να γιορτάσουν το χαρμόσυνο γεγονός της γέννησής του, η μαμή με τη γιαγιά βάζουν αμέσως το τηγάνι και κάνουν τηγανίτες. Αν γεννηθεί κορίτσι, σπάνε κεραμίδι όπως σε κηδεία.

τηλωμένη, η, η χορτάτη. Η λεχώνα πρέπει να είναι τηλωμένη όταν πρωτοηλά-

ζει το νεογνό, για να είναι το παιδί πάντα χορτάτο. Η τηλωμένη μάνα είναι αισιόδοξη και υπομονετική.

τίλιο, το, το αφέψημα από τα άνθη της φιλλύρας (φλαμουριάς). Το τίλιο ή φλαμούρι είναι τονωτικό και ηρεμιστικό για τη λεχώνα και για τα άρρωστα παιδιά.

τιμημένη, η, η νύφη που βρέθηκε παρθένα την πρώτη νύχτα του γάμου της. Κατ' επέκταση, τιμημένη και η μάνα της.

Τίμιο ξύλο, το, τεμάχιο ξύλου από το Σταυρό του Χριστού. Κομματάκι αυτού είχαν επάνω τους οι γριές-Μπάμπες, για να έχουν πάντα επιτυχίες στις γέννες.

τοσουλάκης, ο, το πρόωπο νεογνό που είναι πολύ μικρό και ελλειποβαρές.

τουρκάκι, το, το πεθαμένο στον τοκετό, αβάφτιστο παιδί.

τουρκοπέδεψη, η, η τυραννία της πολύτεκτης μάνας.

τουρκόσπορος, ο, ο νόθος, αυτός που συνελήφθη από Τούρκο και Χριστιανή μάνα. Λέγεται και τουρκόπιασμα, υβριστικά και περιφρονητικά.

τουρλοποδιά, η, η ποδιά που έχει θήκη και είναι φουσκωμένη με μαλλιά προβάτων. Τη φοράει η γυναίκα που έχει ανεμογκάστρι (κατά φαντασία εγκυμοσύνη - ψευδής κύηση), για να δείξει στις γειτόνισσες ότι είναι έγκυος.

τουφεκιά, η, ο πυροβολισμός με ντουφέκι (τρεις απανωτές ντουφεκιές) από τον πατέρα του νεογέννητου αγοριού, για να διαλαλήσει το χαρμόσυνο γεγονός. Κατόπιν, τοποθετεί το ντουφέκι κάτω από το μαξιλάρι της λεχώνας σε ένδειξη γνησιότητας του παιδιού. Το ίδιο κάνει και ο νεόγαμπρος την πρώτη νύχτα του γάμου, σε ένδειξη της ικανότητάς του ότι «*έριξε το κάστρο*» (παρθενία).

τραβμός, ο, ο πρώτος παροξυσμός των ωδίνων του τοκετού.

τρανή, η, 1) η μαμή, 2) η γιαγιά.

τραπέζι της μαμής, το, το τραπέζι προς

τιμή της μαμής αμέσως μετά τη γέννα. Είναι πλουσιοπάροχο αν ξεγεννήσει αγόρι.

τραηλιά, η, το επιστήθιο των βρεφών. Λέγεται και σαλιαρού, σαλίβα και σαλιάρα.

τρεις, οι, μαγικός αριθμός για πολλές τελετουργίες της μαμής κατά την εγκυμοσύνη, τον τοκετό και τη λοχεία. Επίσης, για τον εξορκισμό των κακών πνευμάτων που βλάπτουν τη γυναίκα και το παιδί.

τρεχούμενο, το, η μαγική πράξη της λεχώνας με τη βοήθεια της μαμής, για να έχει άφθονο γάλα. Σηκώνεται πρωί-πρωί, πηγαίνει στη βρύση και βρέχει μια φέτα ψωμί και με την υπόδειξη της μαμής λέει τρεις φορές: «Όπως τρέχει το νεράκι, έτσι να τρέχει το γαλατάκι» και αφού το φάει, λέει πάλι τρεις φορές: «Όπως τρώω το ψωμάκι, νά 'ρθει το γαλατάκι να φάει το παιδάκι μου».

τριαντάφυλλο, το, το ρόδο. Βράζουν τα πέταλά του και πίνουν το ζωμό για εμμηναγωγό.

τρίγγο, το, το τρισέγγονο.

τριδρόμια, τα, η συμβολή τριών δρόμων. Η μαμή απαγορεύει στην έγκυο ή τη λεχώνα να περνά από τριδρόμια, γιατί πιστεύει ότι εκεί κατοικούν δαιμόνια που βλάπτουν την έγκυο ή τη λεχώνα.

τρίδυμο, το, το παιδί που γεννήθηκε συγχρόνως με δύο άλλα από την ίδια μάνα.

Τριμερούσες, οι, οι Μοίρες που μοιραίνουν το παιδί τα μεσάνυχτα της τρίτης ημέρας από τη γέννησή του.

τρικαψίδα, η, η μάνα που της πέθαναν τρία παιδιά στον τοκετό ή τη λοχεία.

τρικέρης, ο, ο Διάβολος που έχει τρία κέρατα και παρασύρει τις γυναίκες να γίνουν μοιχαλίδες.

τρικοίλης, ο, το πολύ φαγανό νεογνό, το λαίμαργο βρέφος.

τριμάμη, η, η προμάμη των γονέων.

τριμεριάτικα, τα, το λούσιμο του βρέφους και οι λοιπές πράξεις και ενέργειες της μαμής για την υγεία της λεχώνας και του

παιδιού, καθώς και το τραπέζι της μαμής.

τριμέρισα, η, το σήκωμα της φτωχής λεχώνας στις τρεις ημέρες, ενώ της πλούσιας γινόταν στις εννιά, «για νά 'ναι πάντα νιά».

τριμεριτάκι, το, το πουκαμισάκι που φορούσε το νεογνό τις τρεις πρώτες ημέρες. Μόλις γεννιόταν, η μαμή ή η γιαγιά έσχιζαν ένα πουκάμισο του πατέρα και έφτιαχναν μονοήμεριτο πουκαμισάκι.

Τριμερούσες, οι, οι Μοίρες που μοιραίνουν το παιδί τα μεσάνυχτα της τρίτης ημέρας από τη γέννησή του.

τρινύχτια, τα, η γιορτή την τρίτη ημέρα από τη γέννηση, που κατά το λούσιμο του βρέφους ρίχνουν οι συγγενείς δώρα μέσα στη σκάφη και τα παίρνει η μαμή σαν αμοιβή. Επίσης, τα μεσάνυχτα έρχονται οι Μοίρες και μοιραίνουν το παιδί.

τριπλάρια, τα, τα τριδύμα.

τρισεγγονο, το, το τέκνο του δισεγγονου.

Τρισκατάρατος, ο, ο Διάβολος. Ονόματα που έχει δώσει η μαμή, η γιαγιά και η μάνα στο Διάβολο είναι τα εξής: σατανάς, σκατογένης, κερατάς, όξω από δω, αμελέτητος, ξορκισμένος, σκατόφωλος, πειρασμός, τάδες, ατσουμπάς, απόφανος, λυκοφαγωμένος, αντίμαχος, ανάβαλτος, περιδρομος, αναθεμάτος, σιατραφούλης κλπ.

τρισμαπαταριός, ο, ο πρωτότοκος γιός. Η γέννησή του αναγγέλλεται από τον πατέρα με τρεις πυροβολισμούς, η δε μαμή φιλοδωρείται γενναία.

τριστρατημένο, το, το ύστερο, ο πλακούντας μιας μάνας που κάνει συνεχώς κορίτσια. Για να σταματήσει η θηλυγονία, η μαμή το δένει σε μια ποδιά και το πετά σε τρίστρατο.

τρίστρατο, το, η διασταύρωση οδών, το σταυροδρόμι. Θεωρείται ότι έχει βλαπτική μαγική δύναμη για την έγκυο και τη λεχώνα.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

Ανοιχτό Ταχυδρομείο Οδηγίες για συγγραφείς

Αγαπητοί Αναγνώστες,

Βρισκόμαστε στην ευχάριστη θέση να σας πληροφορήσουμε ότι ο Σύλλογός μας –Σύλλογος Επιστημόνων Μαιών-Μαιευτών Αθηνών– με την ευκαιρία της επανέκδοσης του περιοδικού του κλάδου μας “ΕΛΕΥΘΩ”, θα θεωρήσει μεγάλη του τιμή να φιλοξενήσει στις στήλες του περιοδικού κάποιο άρθρο ή κάποια εργασία σας.

Ελπίζοντας στην ευγενή ανταπόκρισή σας παραθέτουμε τις παρακάτω μικρές υποδείξεις, ώστε να διευκολυνθεί η έκδοση του περιοδικού.

1. Η έκταση του κειμένου δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 1.000 λέξεις. Κατ' εξαίρεση δεχόμαστε μεγαλύτερα άρθρα, κατόπιν συνεννοήσεως με τη Συντακτική Επιτροπή.
2. Σε περίπτωση που το κείμενο ξεπερνά τις 1.000 λέξεις, καλό θα ήταν να προτάσσεται περίληψη αυτού. Επίσης, απαραίτητο είναι να αναφέρεται και η βιβλιογραφία.
3. Τα άρθρα πρέπει να φθάνουν έγκαιρα στη Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού, ώστε να υπάρχει η χρονική άνεση επεξεργασίας τους.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας

Από τη Σύntαξη του “ΕΛΕΥΘΩ”

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ Σ.Ε.Μ.

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

α) Η ετήσια ανανέωση της ταυτότητάς σας, ως μέλη του Συλλόγου, είναι υποχρεωτική και προβλέπεται από τη Νομοθεσία της λειτουργίας του Συλλόγου. Η απόκτηση της ταυτότητας προϋποθέτει την εξόφληση της συνδρομής.

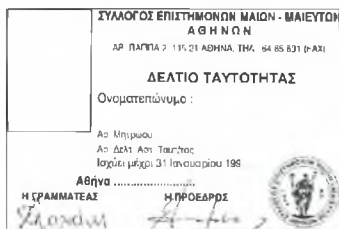
β) Εν όψει υπηρεσιακών ελέγχων της Υγειονομικής Υπηρεσίας της Νομαρχίας, στην οποία ανήκει ο χώρος που εργάζεσθε, θα θέλαμε να είσθε καθ' όλα εντάξει στις υποχρεώσεις σας απέναντι στο Σύλλογο, ώστε να μη βρεθούμε στην ανάγκη να επικαλεσθούμε τα προβλεπόμενα από το Νόμο.

Ελπίζουμε στη συνεργασία σας για το συμφέρον του Κλάδου.

Για το Δ.Σ.

Η Πρόεδρος
ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΑΡΙΤΑΚΗ

Η Γραμματέας
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΔΑΛΙΑΝΗ

Ανακοίνωση Συνεδρίου

4th International Conference on Natural Birth

Bringing Babies to the World

February 1-3, 2001

Hotel Pyramida, Praque, Czech Republic

Home page of the Conference: <http://www.conference.cz>

Conference Secretariat: Ing. Helena Loneková - Conference Partners

Sokolská 10 - 120 00 Praha 2 - Czech Republic

Phone/Fax: +420-2-2426 1371 - Phone: +420-608 408 708, e-mail: info@conference.cz

Ευτυχισμένο τό 2001

Το Δ.Σ. του Συλλόγου
Επιστημόνων Μαιών-
Μαιευτών Αθηνών
σας εύχεται
Καλά Χριστούγεννα
και Ευτυχισμένο
τον Καινούργιο Χρόνο

(Το παραπλεύρως σκίτσο φιλοτεχνήθηκε από το γνωστό για την εκτίμηση και την αγάπη του προς τον κλάδο μας Δρα Χρίστο Θ. Οικονομόπουλο, που στέλνει τις ευχές του μέσα από το περιοδικό μας. Τον ευχαριστούμε πολύ).

*Επιτέλους, μπορείτε να χαϊδέψετε το τρυφερό δερματάκι του μωρού σας.
Πώς όμως θα το προστατεύσετε;*

4 σημαντικές ερωτήσεις

1. Πώς θα μπορούσα να προστατεύσω το δέρμα του νεογέννητου μωρού μου;

Το δέρμα των νεογέννητων είναι πολύ ευαίσθητο, γ' αυτό πρέπει να το διατηρείτε όσο πιο στεγνό μπορείτε.

2. Γιατί είναι τόσο σημαντικό να διατηρώ το δέρμα του μωρού μου στεγνό;

Το υγιές δέρμα ξεκινά από το στεγνό δέρμα. Δερματολογικές έρευνες έδειξαν πως μια στεγνή πάνα που κρατάει τα ούρα μακριά από το δέρμα του μωρού, βοηθά στην πρόληψη συγκαυμάτων και ερεθισμών.

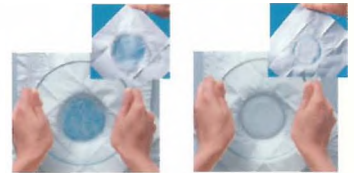

3. Τι πρέπει να προσέξω σε μια πάνα ώστε να προστατεύσω καλύτερα το δερματάκι του μωρού μου;

Χρειάζεστε τη στεγνότερη πάνα ώστε να εμποδίζει την υγρασία να φτάνει στο δερματάκι του μωρού σας, ακόμα και στις περιπτώσεις που ασκείται πίεση πάνω σ' αυτήν.

4. Ποια πάνα να επιλέξω για το μωρό μου;

Pampers! Δεν υπάρχει στεγνότερη πάνα. Γιατί εκτός από το Extra Unisex προστατευτικό της κάλυμμα, περιέχει έναν υπερ-απορροφητικό πυρήνα που αιχμαλωτίζει πραγματικά την υγρασία. Και είναι η μόνη πάνα που διαθέτει μια απαλή, τρυφερή λωσίων που δρα σαν αόρατο προστατευτικό στρώμα στο δερματάκι του μωρού σας. Επίσης, διαθέτει απαλή εξωτερική επένδυση που «αναπνέει» αφήνοντας τον αέρα να φτάνει στο δέρμα. Με λίγα λόγια, δεν υπάρχει καλύτερη πάνα που να βοηθάει το δέρμα του μωρού σας να διατηρείται υγιές!

Επόμενη καλύτερη πάνα

Pampers

Χρησιμοποιώντας ένα γυάλινο μπολ, δείτε τι συμβαίνει αν ασκήσετε πίεση (ανάλογη με το βάρος ενός μωρού) σε μια πάνα. Με άλλες πάνες, τα ούρα επιστρέφουν στην επιφάνεια. Με τα Pampers η υγρασία δεν επιστρέφει σχεδόν καθόλου.

Μια απλή απάντηση.

Pampers Newborn. Η πιο στεγνή πάνα που γνωρίσατε ποτέ. Για πιο στεγνά, πιο χαρούμενα μωρά.

ΠΟΙΟΣ ΕΙΠΕ ΟΤΙ ΤΑ
ΝΕΟΓΕΝΝΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ
...ΜΑΜ ΚΑΙ ΝΑΝΙ;

Από τη στιγμή της γέννησής του, το μωρό σας δεν είναι μόνο ένα πλασματάκι που έχει ανάγκη τη φροντίδα σας, αλλά ένα άτομο με ικανότητες και θέληση για μάθηση. Από τους πρώτους κιόλας μήνες, αναπτύσσει πάνω από 1000 τρισεκατομμύρια συνάψεις, συνδέσεις δηλαδή των εγκεφαλικών του κυττάρων. Και κάθε φορά που παίζετε μαζί του, μιλάτε μαζί του, του κάνετε «φατσούλες» ή του δείχνετε πράγματα, τις ενισχύετε. Με τον τρόπο αυτό, βοηθάτε το μωρό σας να αναπτυχθεί σωστά και να ξεκινήσει δυναμικά τη ζωή του.*

Το ίδιο κι εμείς.

* **How Babies Think** των Alison Gopnik, Andrew Meltzoff, Patricia Kuhl
Ιανουάριος 2000

Η χαρά της περιπέτειας αρχίζει με

Pampers